

Communication and Development Journalism as Drivers of Urban Resilience among Citizens: Focusing on the Mutual Performance of Local Newspapers and Shiraz Municipality

1. Jamshid Arasteh^{*}: Assistant Professor, Department of Art, Eram Institute of Higher Education, Senior Researcher, Shiraz Municipality, Shiraz, Iran

2. Samira Keihanpour^{*}: Master's Degree in Visual Communication, Department of Art, Eram Institute of Higher Education, Shiraz, Iran

***Corresponding Author's Email Address:** arasteh@eram-shiraz.ac.ir

Abstract:

This study aimed to evaluate the communication performance of Shiraz Municipality and determine the extent to which local newspaper coverage corresponded with the principles of development journalism and the requirements of urban resilience. This descriptive-analytical study employed content analysis and the Practical Discourse Analysis Method. The study population comprised all 681 news items and reports concerning Shiraz Municipality published in the local newspapers Khabar-e Jonoub, Sobhan, and Tamasha from August 1 to October 22, 2022. Of these materials, 201 were published by Khabar-e Jonoub, 272 by Sobhan, and 208 by Tamasha. Each complete news item or report constituted a unit of analysis, and the materials were classified into 35 thematic categories. Discourse analysis was conducted through the three stages of description, interpretation, and explanation to identify the newspapers' orientations, the municipality's communication priorities, and the representation of development, sustainability, and urban resilience. The findings indicated that the communication discourse of the municipality and local newspapers was predominantly focused on construction projects, transportation and traffic, firefighting services, and green spaces. Fundamental dimensions of urban resilience, including education, health, employment, social-harm reduction, media, citizen participation, and passive defense, remained marginal. Urban resilience was neither explicitly and systematically incorporated into municipal planning and managerial discourse nor established as a central signifier in local media coverage. The newspapers primarily reproduced accounts of municipal officials' activities and demonstrated limited critical interpretation of policies, public accountability, representation of citizens' voices, and presentation of development-oriented solutions. Consequently, the prevailing coverage was organizationally driven, personality-centered, and informational rather than participatory, analytical, and consistent with development journalism. Strengthening urban resilience requires the redesign of municipal communication policies, greater professional independence for local media, and a transition from promotional reporting toward analytical, participatory, and accountability-oriented journalism. By promoting public awareness and facilitating sustained dialogue between citizens and local authorities, local newspapers can become effective drivers of civic participation, institutional responsibility, responsive urban governance, and the development of a more sustainable, livable, and resilient city.

Keywords: Communication, urban resilience, development journalism, urban management, local newspapers, Shiraz Municipality.

How to Cite: Arasteh, J. & Keihanpour, S. (2027). Communication and Development Journalism as Drivers of Urban Resilience among Citizens: Focusing on the Mutual Performance of Local Newspapers and Shiraz Municipality. *Management, Education and Development in Digital Age*, 4(3), 1-21.

ارتباطات و روزنامه‌نگاری توسعه به مثابه پیشران تاب‌آوری شهری در میان شهروندان: با تکیه بر عملکرد متقابل نشریات محلی و شهرداری شیراز

۱. جمشید آراسته^۱: استادیار، گروه هنر، موسسه آموزش عالی ارم، پژوهشگر ارشد، شهرداری شیراز، شیراز، ایران

۲. سمیرا کیهان پور^۲: دانش آموخته ارشد ارتباط تصویری، گروه هنر، موسسه آموزش عالی ارم، شیراز، ایران

*پست الکترونیک نویسنده مسئول: arasteh@eram-shiraz.ac.ir

چکیده

پژوهش حاضر با هدف ارزیابی عملکرد ارتباطی شهرداری شیراز و سنجش میزان انطباق پوشش خبری نشریات محلی با اصول روزنامه‌نگاری توسعه و الزامات تحقق تاب‌آوری شهری انجام شد. این پژوهش با رویکرد توصیفی-تحلیلی و با بهره‌گیری از تحلیل محتوا و تحلیل گفتمان عملی انجام شد. جامعه پژوهش شامل تمامی ۶۸۱ خبر و گزارش مرتبط با شهرداری شیراز بود که در فاصله اول مرداد تا پایان مهر ۱۴۰۱ در سه نشریه محلی خبر جنوب، سبحان و تماشا منتشر شده بودند. از این مجموعه، ۲۰۱ مطلب متعلق به خبر جنوب، ۲۷۲ مطلب متعلق به سبحان و ۲۰۸ مطلب متعلق به تماشا بود. کلیت هر خبر یا گزارش به عنوان واحد تحلیل در نظر گرفته شد و مطالب در ۳۵ محور موضوعی طبقه‌بندی شدند. تحلیل گفتمان نیز در سه مرحله توصیف، تفسیر و تبیین انجام گرفت تا جهت‌گیری رسانه‌ها، اولویت‌های ارتباطی شهرداری و میزان حضور مؤلفه‌های توسعه، پایداری و تاب‌آوری شهری مشخص شود. تحلیل نتایج نشان داد که گفتمان ارتباطی شهرداری و نشریات محلی عمدتاً بر پروژه‌های عمرانی، حمل‌ونقل و ترافیک، آتش‌نشانی و فضای سبز متمرکز بوده و حوزه‌های بنیادین تاب‌آوری، از جمله آموزش، سلامت، اشتغال، کاهش آسیب‌های اجتماعی، رسانه، مشارکت شهروندی و پدافند غیرعامل، جایگاه حاشیه‌ای داشته‌اند. مفهوم تاب‌آوری نه به صورت صریح و نظام‌مند در برنامه‌ها و گفتار مدیران شهری بازتابی شده و نه به دال مرکزی پوشش رسانه‌ای تبدیل شده است. نشریات محلی غالباً به بازنشر عملکرد مدیران شهرداری پرداخته‌اند و در تفسیر انتقادی سیاست‌ها، مطالبه‌گری عمومی، بازنمایی صدای شهروندان و ارائه راه‌حل‌های توسعه‌محور عملکرد محدودی داشته‌اند. بنابراین، پوشش خبری موجود بیش از آنکه با الگوی روزنامه‌نگاری توسعه سازگار باشد، ماهیتی سازمان‌محور، شخصیت‌محور و اطلاع‌رسان پیدا کرده است. تقویت تاب‌آوری شهری مستلزم بازطراحی سیاست ارتباطی شهرداری، استقلال حرفه‌ای رسانه‌های محلی، عبور از خبررسانی تبلیغاتی و توسعه روزنامه‌نگاری تحلیلی، مشارکتی و مطالبه‌گر است. رسانه‌های محلی باید با ارتقای آگاهی عمومی و ایجاد گفت‌وگو میان شهروندان و حکمرانان، به پیشران مسئولیت‌پذیری، مشارکت اجتماعی و حکمرانی شهری تاب‌آور تبدیل شوند.

کلیدواژه‌گان: ارتباطات، تاب‌آوری شهری، روزنامه‌نگاری توسعه، مدیریت شهری، نشریات محلی، شهرداری شیراز.

نحوه استناددهی: آراسته، جمشید، و کیهان پور، سمیرا. (۱۴۰۶). ارتباطات و روزنامه‌نگاری توسعه به مثابه پیشران تاب‌آوری شهری در میان شهروندان: با تکیه بر عملکرد متقابل نشریات محلی و شهرداری شیراز. مدیریت، آموزش و توسعه در عصر دیجیتال، ۳(۴)، ۲۱-۱.

مقدمه

شهر معاصر صرفاً مجموعه‌ای از زیرساخت‌های کالبدی، شبکه‌های حمل‌ونقل، ساختمان‌ها و سازمان‌های اداری نیست، بلکه نظامی پیچیده از روابط اجتماعی، جریان‌های اطلاعاتی، ساختارهای قدرت، هویت‌های فرهنگی و الگوهای مشارکت شهروندی است. افزایش جمعیت، گسترش شهرنشینی، تغییرات اقلیمی، نابرابری‌های اجتماعی، بحران‌های زیست‌محیطی، آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و تحول انتظارات شهروندان، مدیریت شهرها را با مجموعه‌ای از مسائل درهم‌تنیده روبه‌رو کرده است. در چنین شرایطی، تاب‌آوری شهری به‌عنوان ظرفیت شهر برای پیش‌بینی، جذب، تحمل، سازگاری و بازیابی در برابر اختلال‌ها و بحران‌ها اهمیت ویژه‌ای یافته است. با این حال، تاب‌آوری را نمی‌توان تنها به استحکام زیرساخت‌ها یا توانایی دستگاه‌های اجرایی برای مدیریت بحران محدود کرد؛ زیرا میزان دسترسی شهروندان به اطلاعات معتبر، کیفیت ارتباط آنان با نهادهای محلی، امکان مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها و توانایی رسانه‌ها در بازنمایی مسائل عمومی، از مؤلفه‌های بنیادی تاب‌آوری اجتماعی و نهادی محسوب می‌شوند. مطالعه زیرساخت آب در شهر تاریخی باتاوایا نیز نشان می‌دهد که زیرساخت‌های شهری نه تنها ابزارهای فنی، بلکه عرصه‌هایی برای اعمال کنترل، مذاکره اجتماعی و بازتعریف روابط میان حکومت و ساکنان شهر هستند (Toivanen, 2024).

تاب‌آوری شهری زمانی تحقق می‌یابد که شهروندان از جایگاه دریافت‌کنندگان منفعل خدمات خارج شوند و به کنشگران آگاه، مطالبه‌گر و مشارکت‌کننده در اداره شهر تبدیل گردند. مفهوم شهروندی شهری در این چارچوب، صرفاً به برخورداری از جایگاه حقوقی یا سکونت در محدوده جغرافیایی شهر اشاره ندارد، بلکه شامل حق حضور، حق دسترسی به منابع، حق بازنمایی، حق مشارکت و حق تأثیرگذاری بر سیاست‌های عمومی است. مطالعات تاریخی درباره مهاجران و اشغال مسکن در فرانکفورت نشان داده‌اند که گروه‌های شهری می‌توانند از طریق کنش جمعی، معنای شهروندی را بازتعریف کنند و مطالبات خود را خارج از چارچوب‌های رسمی به فضای عمومی وارد سازند (Jacobson, 2022). همچنین، تجربه اشکال فعال شهروندی در بوئنوتورا نشان می‌دهد که ایجاد نقاط ملاقات، شبکه‌های محلی و فضاهای گفت‌وگو می‌تواند ظرفیت شهروندان را برای کنش اجتماعی، بیان مطالبات و مشارکت در امور عمومی تقویت کند (Rentería & Moreno, 2025). از این رو، تاب‌آوری شهری با کیفیت روابط میان شهروندان، اجتماعات محلی و نهادهای حکمرانی پیوندی ناگسستنی دارد.

یکی از پایه‌های اصلی این رابطه، ارتباطات مؤثر میان حکومت محلی و شهروندان است. ضعف در اطلاع‌رسانی، تأخیر در پاسخ‌گویی، پیچیدگی فرایندهای اداری و خطاهای سازمانی می‌توانند بار اداری سنگینی بر شهروندان تحمیل کنند و اعتماد آنان به نهادهای عمومی را کاهش دهند. بررسی مواجهه شهروندان با دولت نشان داده است که انتظار طولانی، فروپاشی ارتباطات و اشتباهات اداری از مهم‌ترین عواملی هستند که تجربه شهروندی را دشوار و پرهزینه می‌کنند (Holler & Tarshish, 2024). در مقابل، شفافیت، دسترسی‌پذیری اطلاعات، امکان ارتباط دوسویه و پاسخ‌گویی به‌موقع، زمینه تقویت اعتماد نهادی و همکاری عمومی را فراهم می‌آورند. پژوهش درباره دولت الکترونیک نیز نشان می‌دهد که اعتماد شهروندان به خدمات دیجیتال زمانی افزایش می‌یابد که نظام‌های حکمرانی بتوانند قابلیت اطمینان، امنیت، شفافیت و ارتباط مؤثر را تضمین کنند (Kenfack & Check, 2024). بنابراین، ارتباطات شهری نه یک فعالیت جانبی، بلکه بخشی از زیرساخت حکمرانی و یکی از منابع اصلی تولید اعتماد و تاب‌آوری نهادی است.

گسترش فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی نیز ماهیت رابطه میان حکومت و شهروندان را دگرگون کرده است. ابزارهای دیجیتال می‌توانند دسترسی عمومی به اطلاعات را افزایش دهند، فرصت‌های جدیدی برای مشارکت فراهم آورند و فرایندهای تصمیم‌گیری را شفاف‌تر کنند. بررسی تأثیر فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی بر فرایندهای دموکراتیک نشان داده است که این فناوری‌ها، در صورت برخورداری از طراحی مشارکت‌محور و دسترسی عادلانه، می‌توانند ظرفیت شهروندان را برای مشارکت سیاسی و اجتماعی افزایش دهند (Asimakopoulos et al., 2025). در پیوند میان حکمرانی دیجیتال و علم داده نیز تأکید شده است که تقویت مشارکت دولت و شهروندان نیازمند آمادگی ارتباطی، استفاده مسئولانه از داده‌ها و طراحی سازوکارهای دوسویه برای انتقال اطلاعات و دریافت بازخورد است (Lee, 2025). با این حال، دیجیتالی‌شدن ارتباطات به‌خودی‌خود به مشارکت معنادار منجر نمی‌شود؛ زیرا بدون پاسخ‌گویی نهادی، عدالت اطلاعاتی و امکان اثرگذاری واقعی شهروندان، فناوری ممکن است صرفاً به ابزاری برای انتشار یک‌سویه پیام‌های رسمی تبدیل شود.

رسانه‌های جمعی و به‌ویژه رسانه‌های محلی در این میان نقش واسطه‌ای مهمی بر عهده دارند. این رسانه‌ها می‌توانند زبان رسمی مدیریت شهری را به زبان قابل فهم برای شهروندان ترجمه کنند، پیامدهای تصمیم‌های شهری را توضیح دهند، صدای گروه‌های مختلف را بازتاب دهند و زمینه گفت‌وگوی عمومی را فراهم آورند. با این حال، رسانه‌ها صرفاً انتقال‌دهنده خنثی واقعیت نیستند، بلکه از طریق انتخاب موضوع، برجسته‌سازی، چارچوب‌بندی و حذف یا حاشیه‌راندن برخی صداها، در تولید معنای اجتماعی شهر مشارکت می‌کنند. تحلیل گفتمان‌های رسانه‌ای درباره حقوق اجتماعی و فضایی سالمندان مبتلا به زوال عقل و مراقبان آنان نشان می‌دهد که بازنمایی رسانه‌ای می‌تواند بر نحوه فهم جامعه از حق حضور گروه‌های آسیب‌پذیر در فضای شهری اثر بگذارد (Leone et al., 2022). همچنین، مطالعه روایت‌های فرهنگی درباره مهاجران اقلیمی پورتوریکویی نشان داده است که چارچوب‌های ظاهراً بی‌طرف و رنگ‌نابین می‌توانند نابرابری‌های نژادی و اجتماعی را بازتولید کنند (Aranda & Blackwell, 2023). از این رو، رسانه محلی می‌تواند هم عامل گسترش عدالت ارتباطی و هم سازوکاری برای تثبیت روایت‌های مسلط باشد.

روزنامه‌نگاری توسعه در واکنش به همین مسئله، بر نقش اجتماعی رسانه در فرایندهای توسعه تأکید می‌کند. در این رویکرد، رسانه صرفاً موظف به گزارش رویدادهای روزمره یا بازتاب سخنان مقامات نیست، بلکه باید مسائل ساختاری جامعه را توضیح دهد، پیامدهای سیاست‌ها را ارزیابی کند، امکان مشارکت گروه‌های مختلف را افزایش دهد و راه‌حل‌های عمومی را وارد دستور کار اجتماعی سازد. سیاست چاپ و تولید دانش در آمریکای لاتین و کارائیب نشان می‌دهد که تولید، انتشار و گردش اطلاعات همواره با روابط قدرت، دسترسی اجتماعی و شکل‌گیری دانش عمومی پیوند داشته است (Samur, 2023). همچنین، مطالعه آرشیوها و تعلق اجتماعی جامعه هندی-چینی نشان می‌دهد که اسناد و روایت‌های ارتباطی در حفظ حافظه جمعی، بازشناسی هویت‌ها و فهم جایگاه گروه‌های اجتماعی نقش مهمی ایفا می‌کنند (Mazumder, 2024). بر این اساس، روزنامه‌نگاری توسعه باید علاوه بر انتقال خبر، به تولید دانش اجتماعی، حفظ حافظه شهری و آشکارکردن تجربه‌های کمتر دیده‌شده شهروندان کمک کند.

این ضرورت در شرایط بحران و آسیب‌پذیری اجتماعی برجسته‌تر می‌شود. تجربه ارتباطات اجتماع‌محور در مجتمع فاولاهای ماره در برزیل طی همه‌گیری کووید-۱۹ نشان داد که شبکه‌های ارتباطی مبتنی بر مراقبت می‌توانند ظرفیت محلی، عاملیت جمعی و توانایی جامعه برای مواجهه با بحران را افزایش دهند (Poets et al., 2023). در چنین الگویی، ارتباطات از سطح ارسال پیام‌های رسمی فراتر می‌رود و به سازوکاری برای سازمان‌دهی منابع، تبادل تجربه، حمایت متقابل و حل مسائل تبدیل می‌شود. آثار هنری و بازنمایی خیالی شهر در اردوگاه‌های بازداشت ژاپنی-آمریکایی نیز نشان داده‌اند که ارتباطات فرهنگی و تولید هنری می‌توانند در شرایط سرکوب و محرومیت به حفظ هویت، تداوم اجتماعی و تقویت تاب‌آوری کمک کنند (Rodríguez-Cunill, Cabeza-Lainez, et al., 2023). همین تجربه از منظر پایداری نیز نشان می‌دهد که بازسازی نمادین فضا و شهر می‌تواند به حفظ پیوندهای اجتماعی و تصور آینده‌ای قابل زیست یاری رساند (Rodríguez-Cunill, Cabeza-Lainez, et al., 2023). بنابراین، تاب‌آوری نه تنها محصول سیاست‌های رسمی، بلکه نتیجه توانایی جامعه برای تولید معنا، حفظ ارتباط و ساختن روایت‌های مشترک است.

رسانه‌های محلی همچنین می‌توانند بستری برای بازنمایی منازعات شهری و مطالبات گروه‌هایی باشند که دسترسی محدودی به ساختارهای رسمی دارند. اعتراضات مرتبط با برنامه‌ریزی شهری، به‌جای آنکه صرفاً نشانه مخالفت یا اختلال تلقی شوند، می‌توانند ویژگی‌های خاص شهر، تعارض منافع و کاستی‌های فرایندهای تصمیم‌گیری را آشکار سازند (Bertram & Kienast, 2023). مطالعه پروژه مشارکت عمومی مسکن ۲۰۳۰ ورشو نیز نشان داده است که مشارکت عمومی تحت تأثیر عقلانیت‌های سیاسی، شیوه طراحی فرایند مشورت و میزان قدرت واقعی واگذارشده به شهروندان قرار دارد (Zubrzycka-Czarnecka, 2022). در نتیجه، صرف برگزاری نشست یا انتشار فراخوان نمی‌تواند ضامن مشارکت باشد؛ بلکه مشارکت زمانی معنادار است که دیدگاه‌های شهروندان در سیاست‌گذاری اثر ملموس داشته باشد. روزنامه‌نگاری محلی می‌تواند با پیگیری مطالبات، بررسی نتایج وعده‌ها و بازنمایی دیدگاه گروه‌های مختلف، فاصله میان مشارکت نمادین و مشارکت مؤثر را کاهش دهد.

در مقابل، حذف یا طرد گروه‌های اجتماعی از فضای شهری، یکی از مهم‌ترین موانع تاب‌آوری و پایداری است. بررسی اردوگاه‌های خودسازمان‌یافته افراد بی‌خانمان در پورتلند و میامی نشان می‌دهد که سیاست‌های طردکننده و منطق سرمایه‌داری نژادی می‌تواند گروه‌های آسیب‌پذیر را از حق حضور، امنیت و دسترسی به منابع شهری محروم سازند (Farrington, 2023). همچنین، مطالعه استثنای تنبیهی در شهرهای پناهگاه نشان داده است که سیاست‌هایی که در ظاهر حمایت‌گر هستند، ممکن است در عمل به جرم‌نگاری و مجازات گروه‌های لاتین‌تبار منجر شوند (Moreno, 2024). منازعات طولانی بر سر گورستان‌های مسلمانان در تل‌آویو-یافا نیز آشکار می‌سازد که حق به شهر،

حتی در ارتباط با مرگ، حافظه و مکان‌های مذهبی، می‌تواند موضوع کشمکش قدرت و هویت باشد (Huss & Margalit, 2024). این مطالعات نشان می‌دهند که تاب‌آوری شهری بدون توجه به عدالت فضایی، به رسمیت‌شناختن تفاوت‌ها و تضمین حقوق گروه‌های حاشیه‌ای ناقص خواهد بود.

مفهوم تعلق به شهر نیز در شکل‌گیری تاب‌آوری اجتماعی اهمیت دارد. هویت‌های شهری و ملی در فرایندهای تاریخی، ارتباطی و سیاسی ساخته و بازسازی می‌شوند. مطالعه آنارشسیسم، شهروندی و ملت در بولیوی نشان می‌دهد که تصور «میهن قابل زیست» در تعامل میان کنش سیاسی، هویت جمعی و مطالبات اجتماعی شکل می‌گیرد (Margarucci, 2022). فعالیت انجمن‌های خیریه، کمیته‌ها و دفاتر مسلمانان نیز بیانگر آن است که نهادهای داوطلبانه و شبکه‌های اجتماعی می‌توانند در سازمان‌دهی اجتماعات، تأمین نیازها و ایجاد حس مسئولیت جمعی نقش داشته باشند (Makarov & Khabutdinov, 2024). حتی فعالیت‌هایی مانند اردوهای فرامرزی در جنبش پیشاهنگی سوئد نشان می‌دهند که تجربه‌های محلی می‌توانند با اشکال گسترده‌تر همبستگی و بین‌المللی‌گرایی پیوند برقرار کنند (Lundberg, 2022). رسانه محلی با بازتاب این شبکه‌ها و هویت‌ها می‌تواند حس تعلق، سرمایه اجتماعی و آمادگی جمعی برای مواجهه با بحران‌ها را تقویت کند.

فرهنگ شهری و شیوه بازنمایی رفتارهای روزمره نیز بخشی از سیاست ارتباطی شهر است. مطالعه رقص شبانه در استونی در حال شهرنشینی نشان داده است که فعالیت‌های فرهنگی می‌توانند به‌عنوان تهدیدی علیه نظم اخلاقی بازنمایی شوند و موضوع کنترل اجتماعی قرار گیرند (Leivategija, 2023). این امر بیانگر آن است که رسانه‌ها و نهادهای شهری در تعریف رفتار مشروع، هویت مطلوب و حدود استفاده از فضای عمومی نقش دارند. در این میان، آموزش مشارکتی و درگیرکننده می‌تواند توانایی گروه‌های کمتر برخوردار را برای حضور در عرصه عمومی افزایش دهد. بررسی یادگیری درگیرکننده در دانشگاه‌های شهری نشان داده است که پیوند آموزش با تجربه‌های اجتماعی و فرهنگی دانشجویان همسپانیک می‌تواند مشارکت، تعلق و توانمندی آنان را ارتقا دهد (Soler, 2022). بنابراین، رسانه‌های توسعه‌گرا نیز باید نقش آموزشی خود را جدی بگیرند و با توضیح مسائل شهری، ارتقای سواد رسانه‌ای و تسهیل فهم سیاست‌ها، زمینه کنش آگاهانه شهروندان را فراهم کنند.

کیفیت ارتباطات درون‌سازمانی مدیریت شهری نیز بر نحوه تعامل آن با جامعه تأثیر می‌گذارد. الگوهای ارتباطی سازمانی می‌توانند رفتارهای شهروندی سازمانی کارکنان را پیش‌بینی کنند و انگیزه‌های آنان برای همکاری فراتر از وظایف رسمی را شکل دهند (Hesse & Mikkelsen, 2024). در شهرداری‌ها، هماهنگی میان بخش‌ها، گردش شفاف اطلاعات، پذیرش بازخورد و فرهنگ پاسخ‌گویی می‌تواند کیفیت خدمات و اعتماد عمومی را افزایش دهد. هنگامی که ارتباطات درون سازمانی ضعیف باشد، پیام‌های متناقض، تأخیرهای اداری و ناهماهنگی در ارائه خدمات به سطح جامعه منتقل می‌شود. از این رو، روزنامه‌نگاری توسعه نباید تنها عملکرد بیرونی شهرداری را گزارش کند، بلکه باید کیفیت فرایندهای سازمانی، میزان هماهنگی نهادی و چگونگی پاسخ‌گویی مدیران به نیازهای شهروندان را نیز بررسی کند.

رسانه‌های اجتماعی فرصت جدیدی برای ارتباط مستقیم میان حکومت و شهروندان ایجاد کرده‌اند. پژوهش درباره ارتباطات سیاست‌گذاری سلامت عمومی نشان داده است که هویت عامل پاسخ‌دهنده، لحن پرسش و میزان اعتماد نهادی می‌تواند اثربخشی تعاملات دولت و شهروندان در شبکه‌های اجتماعی را تحت تأثیر قرار دهند (Zhang & Lu, 2025). این یافته اهمیت پاسخ‌گویی انسانی، محترمانه و متناسب با نگرانی‌های شهروندان را برجسته می‌کند. همچنین، آگاهی مالیاتی ساکنان شهری چین نشان می‌دهد که نگرش شهروندان به پرداخت‌ها و تعهدات عمومی با برداشت آنان از انصاف، عملکرد حکومت و شیوه ارتباط درباره مالیات‌ها پیوند دارد (Zhang & Dickson, 2023). بنابراین، اطلاع‌رسانی درباره عوارض، بودجه شهری و منابع درآمدی زمانی می‌تواند اعتمادآفرین باشد که با شفافیت در هزینه‌کرد، توضیح منافع عمومی و امکان پرسشگری شهروندان همراه شود.

بالین‌حال، استفاده از مفهوم مشارکت یا روزنامه‌نگاری شهروندی نیازمند توجه به زمینه‌های محلی است. تحلیل روزنامه‌نگاری شهروندی در قیام سوریه نشان داده است که روایت‌های غربی ممکن است پیچیدگی‌های سیاسی، تاریخی و محلی تولید خبر توسط شهروندان را نادیده بگیرند (Al-Ghazzi, 2014). این مسئله برای مطالعه رسانه‌های محلی نیز اهمیت دارد، زیرا نمی‌توان الگوهای روزنامه‌نگاری توسعه یا مشارکت رسانه‌ای را بدون توجه به ساختار مالکیت رسانه، روابط آن با نهادهای محلی، فرهنگ سیاسی، محدودیت‌های حرفه‌ای و انتظارات مخاطبان ارزیابی کرد. رسانه محلی ممکن است به دلیل نزدیکی جغرافیایی و اجتماعی، شناخت عمیق‌تری از مسائل شهر داشته باشد، اما همین

نزدیکی می‌تواند استقلال انتقادی آن را نیز تحت تأثیر قرار دهد. از این رو، ارزیابی عملکرد رسانه‌ها باید هم ظرفیت آنان برای تقویت گفت‌وگو و هم احتمال تبدیل شدنشان به کانال بازنشر پیام‌های رسمی را در نظر گیرد.

در مجموع، پیوند میان ارتباطات، شهروندی، حکمرانی محلی و تاب‌آوری شهری نشان می‌دهد که شهر تاب‌آور تنها با اجرای پروژه‌های عمرانی یا توسعه فناوری ایجاد نمی‌شود. چنین شهری نیازمند رسانه‌هایی مستقل، مسئول و توسعه‌گرا، نهادهایی پاسخ‌گو، شهروندانی برخوردار از حق بیان و سازوکارهایی برای مشارکت مؤثر است. رسانه‌های محلی می‌توانند از طریق بازنمایی متوازن گروه‌های اجتماعی، نقد سیاست‌ها، پیگیری مطالبات، توضیح مسائل پیچیده، تقویت اعتماد و تسهیل ارتباط دوسویه، به ارتقای ظرفیت انطباقی جامعه کمک کنند. در مقابل، غلبه خبرهای شخصیت‌محور، بازتاب غیرانتقادی فعالیت مدیران، حاشیه‌راندن مسائل اجتماعی و فقدان تحلیل توسعه‌ای می‌تواند ظرفیت رسانه برای کمک به تاب‌آوری شهری را محدود سازد؛ بنابراین، هدف پژوهش حاضر بررسی عملکرد متقابل نشریات محلی خبر جنوب، سبحان و تماشا و شهرداری شیراز با تأکید بر میزان تحقق اصول روزنامه‌نگاری توسعه و بازنمایی مؤلفه‌های تاب‌آوری شهری است.

روش‌شناسی پژوهش

در این تحقیق، کلیه اخبار و گزارش‌های مرتبط با مجموعه مدیریتی شهرداری شیراز (به تعداد ۶۸۱ خبر و گزارش) در سه نشریه خبر جنوب^۱، سبحان^۲ و تماشا^۳ در یک دوره سه ماهه (اول مرداد ۱۴۰۱ تا ۳۰ مهرماه ۱۴۰۱) مطالعه و به شیوه توصیفی-تحلیلی مورد بررسی قرار گرفته است. واحد تحلیل کلیت اخبار و گزارش‌های مرتبط با شهرداری شیراز انتخاب شده است. دفتر مرکزی هر سه روزنامه در شهر شیراز واقع است و گستره انتشار آنها کشوری و رویکرد هر سه نشریه به حوزه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، علمی، ورزشی، ادبی و هنری و گردشگری است. از مجموع کل اخبار مطالعه شده؛ روزنامه خبر جنوب ۲۰۱ بار به انتشار خبر و گزارش از شهرداری شیراز پرداخته است، روزنامه سبحان ۲۷۲ خبر و روزنامه تماشا ۲۰۸ خبر و مطلب را به شهرداری شیراز و مجموعه‌های مدیریتی تحت امر اختصاص داده اند. اخبار و گزارش‌ها در ۳۵ محور مورد تحلیل قرار گرفته اند و فراوانی آنها نسبت به کل اخبار هر سه نشریه و نیز نسبت به خود آن نشریه محاسبه و ارائه شده اند. ناگفته نماند که دسترسی آنلاین به آرشیو اخبار و اطلاعات برخی نشریات سخت و گاهی ناممکن بود و شایسته است در دنیای تکنولوژی و فضای مجازی این محدودیت‌ها از سوی متولیان رسانه‌های محلی رفع و یا کاهش یابد.

یافته‌ها

حوزه حمل و نقل و ترافیک با ۴۰ مورد انعکاس خبری و فراوانی ۵/۸۲ درصد در میان کل اخبار دارای بیشترین توجه و تمرکز شهرداری و روزنامه‌ها بوده است. در مقام دوم حوزه عمرانی شهرداری با ۳۸ مورد خبر مرتبط و ۵/۵۸ درصد کل اخبار قرار دارد که نشان دهنده دو اولویت اصلی شهرداری و نیز رسانه‌های محلی شیراز هستند که ارتباط آنها با اولویت‌های ملی توسعه و حاکمیت و نیز روزنامه نگاری توسعه نیازمند توجیه و توضیح و البته بازنگری در دیدگاه‌هاست.

در اولویت بخشی رسانه‌های محلی به موضوع عمران روزنامه تماشا با ۱۶ مورد خبر به نسبت کل اخبار سه نشریه پیش‌تاز است و به نسبت اخبار خود ۷/۶۹ درصد فراوانی و به نسبت کل اخبار سه نشریه از فراوانی ۲/۳۴ درصد برخوردار و در جایگاه اول قرار گرفته است، و در موضوع حمل و نقل و ترافیک نشریه خبر جنوب با ۱۵ مورد انعکاس خبری و ۲/۲۰ درصد فراوانی نسبت به کل اخبار پیش‌تاز بود و به نسبت اخبار درونی خود نشریه از ۷/۴۶ درصد فراوانی برخوردار است. سومین حوزه مورد توجه شهرداری شیراز و نشریات محلی آتش نشانی است که با ۳۰ مورد پوشش خبری و فراوانی ۴/۴۰ درصد کل اخبار جزو اولویت‌های سیاست‌گذاری شهرداری شده است. موضوعی که جایگاه حیاتی در خدمات شهری دارد و روزنامه تماشا با ۱۴ مورد انتشار و ۲/۰۵ درصد فراوانی در میان اخبار سه روزنامه بیشترین پوشش را دارد و با ۶/۷۳ درصد فراوانی در میان اخبار خود در مقام دوم توجه مدیرانش قرار گرفته است. حوزه فضای سبز با ۲۹ مورد خبری و ۴/۲۵ درصد فراوانی در جایگاه چهارم رسانه‌های محلی و شهرداری شیراز در انعکاس و انتشار اخبار قرار گرفته

¹ <http://www.khabarads.ir/jonoob/>

² <https://www.sobhannews.ir/fa>

³ <http://www.tamashanewspaper.ir/>

است. این حوزه روزنامه سبحان با ۱۳ مورد انعکاس خبری و فراوانی ۱/۹۰ درصد در میان کل اخبار سه نشریه بالاترین عملکرد داشته است و به نسبت اخبار خود نشریه با فراوانی ۴/۷۷ در مقام دوم اولویت هایش قرار داشته است.

فعالیت‌ها و اقدامات فرهنگی که اهمیت استراتژیک در توسعه، پایداری، تاب آوری شهری و نیز سیاست‌های حاکمیت و نظام دارد، با ۲۶ مورد پوشش خبری و ۳/۸۱ درصد نسبت به کل اخبار سه روزنامه در جایگاه پنجم اولویت‌های شهرداری شیراز و نشریات محلی قرار گرفته است. این مورد نیز روزنامه سبحان با ۱۲ مورد پوشش خبری و ۱/۷۶ درصد فراوانی به نسبت دو نشریه دیگر پیش‌تاز است و در میان اخبار خود نشریه با ۴/۴۱ درصد مقام چهارم اولویت‌های روزنامه سبحان را تشکیل می‌دهد. حوزه شهدا و ایثارگران با ۱۹ مورد پوشش خبری و ۲/۷۹ درصد فراوانی در مجموع سه نشریه در جایگاه ششم اولویت‌های رسانه‌های شهرداری شیراز و رسانه‌های محلی شیراز قرار داشته و در این حوزه نیز روزنامه سبحان با ۱۱ مورد خبر و ۱/۶۱ درصد فراوانی نسبت به کل اخبار نشریات محلی شیراز پیش‌تاز و با ۴/۰۴ درصد فراوانی نسبت به اخبار خود نشریه جزء اولویت‌های چهارم این روزنامه است. اخبار و اطلاعات مرتبط با تعامل شهرداری با سایر نهادها با ۱۹ مورد خبر و ۲/۷۹ درصد در همین جایگاه ششم اولویت نشریات محلی شیراز قرار دارد با این تفاوت که در این موضوع روزنامه خبر با ۱۱ مورد انعکاس اخبار و فراوانی ۱/۶۱ از دو نشریه دیگر در کل اخبار مرتبط جلوتر است و با ۵/۴۷ درصد فراوانی نسبت به اخبار خود روزنامه خبر جنوب این موضوع در جایگاه دوم اولویت‌های این نشریه است. جایگاه هفتم اولویت‌های خبری سه روزنامه محلی شیراز با ۱۸ خبر و گزارش و فراوانی ۲/۶۴ درصد کل اخبار به حوزه هوشمندسازی و مکانیزاسیون تعلق دارد. روزنامه خبر جنوب با ۸ مورد خبری و ۱/۱۷ درصد فراوانی به نسبت کل اخبار پیش‌تاز این بخش است و در حوزه داخلی خود روزنامه با فراوانی ۳/۹۸ این موضوع در اولویت چهارم نشریه قرار داشته است. حوزه بعدی حوزه باغات است که با ۱۸ مورد پوشش خبری رسانه‌ای و فراوانی در همین مرتبه واقع شده است. در این حوزه که با ماهیت وجودی شیراز و شهر سبزینه‌ها و باغات عجین است روزنامه تماشا با ۷ مورد پوشش خبری و فراوانی ۱/۰۲ درصد نسبت به کل اخبار نشریات پیش‌تاز است و نسبت به اخبار خود نشریه در حوزه شهرداری ۳/۳۶ درصد فراوانی بیشتری دارد. فرهنگ شهروندی که به کرات از سوی مدیریت شهری شیراز به زبان آمده و اتفاقی مبارک و قابل تقدیر و ستایش است با ۱۷ مورد خبر و ۲/۴۹ درصد فراوانی نسبت به کل اخبار در مقام هشتم اولویت‌های خبری شهرداری شیراز و رسانه‌های محلی این شهر است. در این حوزه نیز روزنامه خبر جنوب با ۹ مورد خبر و ۱/۳۲ درصد فراوانی نسبت به کل اخبار پیش‌تاز از دیگران است و نسبت به اخبار خود نشریه با ۴/۴۷ درصد فراوانی جایگاه سوم را داراست. در همین رده و با ۱۷ مورد پوشش خبری موضوعات دیگری چون فعالیت‌های قرآنی و مذهبی، گردشگری، عوارض، کودک و دانش آموز قرار دارند. روزنامه تماشا با ۷ مورد خبر و ۱/۰۲ فراوانی به نسبت کل اخبار در حوزه فعالیت‌های قرآنی و مذهبی از دو نشریه دیگر جایگاه بالاتری دارد و با ۳/۳۶ درصد فراوانی در حوزه داخلی خود جایگاه پنجم را دارد. همین روزنامه با ۸ مورد خبر و ۱/۱۷ فراوانی به نسبت کل اخبار در حوزه گردشگری از خبر جنوب و سبحان جلوتر است و با ۳/۸۴ درصد فراوانی نسبت به اخبار خود نشریه جایگاه چهارم را دارد.

روزنامه‌های خبر جنوب و سبحان در حوزه عوارض با تعداد ۷ خبر و ۱/۰۲ درصد فراوانی نسبت به کل اخبار پیش‌تاز از روزنامه تماشا قرار دارند. در موضوع کودک و دانش آموز و پرداختن به این امر که شیراز شهر دوستدار کودک و نوجوان است، روزنامه سبحان با تعداد ۷ خبر و ۱/۰۲ فراوانی به نسبت کل اخبار جلوتر از دو روزنامه دیگر است و در میان اخبار داخلی نشریه مقام پنجم به این حوزه اختصاص داده است. حوزه‌های محرومیت زدایی، پسماند، پیاده راه سازی، و زیباسازی و سیما و منظر با ۱۴ مورد انعکاس خبر و ۲/۰۵ درصد فراوانی به نسبت کل اخبار و گزارش‌های منتشر شده از سوی شهرداری شیراز و روزنامه‌های محلی شیراز جایگاه نهم اولویت‌ها را دارا می‌باشند. در حوزه محرومیت زدایی و زیباسازی و سیما و منظر روزنامه سبحان با ۷ مورد و ۱/۰۲ درصد فراوانی به نسبت کل اخبار، و در حوزه پسماند و پیاده راه سازی روزنامه تماشا با ۶ مورد و ۰/۸۸ درصد فراوانی به کل اخبار بیشترین اهتمام به این حوزه‌ها داشته اند. جایگاه حوزه محرومیت زدایی با توجه به اهداف و دغدغه‌های دولت سیزدهم، و شعارها و سیاست‌های ۷۲ گانه^۱ شورای اسلامی شهر شیراز به عنوان نهاد بالادست و سیاستگذار امور شهرداری شیراز قابل تامل و نیازمند بازتعریف در برنامه‌های شهرداری شیراز و سیاست‌های رسانه‌ای نشریات محلی است. بودجه و درآمد با ۱۳ مورد پوشش خبری رسانه‌ای و ۱/۹۰ درصد فراوانی کل اخبار ارسالی و منتشره از سوی شهرداری شیراز و روزنامه‌های محلی در جایگاه دهم اولویت‌ها

¹ <https://shorashiraz.ir/fa/posts/view/38942>

قرار دارد که روزنامه تماشا با ۶ مورد پوشش خبری و ۰/۸۸ درصد فراوانی به نسبت کل اخبار توجه بیشتری به بودجه و درآمد شهرداری شیراز داشته است و در حوزه اخبار خود نیز این محور در مقام ششم اولویت‌ها قرار دارد. موضوعات: بانوان، جدول گذاری و هدایت آب‌های سطحی و سرمایه گذاری با ۱۲ مورد و درصد فراوانی ۱/۷۶ از مجموع اخبار سه نشریه و حوزه‌های کتاب و کتابخوانی، مدیریت شهری و آسیب‌های اجتماعی با ۱۱ مورد خبر و گزارش و فراوانی ۱/۶۱ نسبت به کل اخبار در رده‌های یازدهم و دوازدهم اولویت روزنامه‌های محلی و شهرداری شیراز قرار گرفته اند که قرار گرفتن حوزه بانوان و نیز آسیب‌های اجتماعی که به شدت نیازمند توجه هستند در این رده‌ها قابل تامل است و حوزه کتاب که شیراز مدعی پایتختی آن است به عنوان یک ضرورت توسعه باید تجدیدنظر اساسی در رویکرد به آن صورت گیرد. حوزه ۱۳۷ که رابط و پاسخگوی شهرداری با شهروندان است با ۱۰ مورد و فراوانی ۱/۴۶ درصد پوشش خبری از سوی سه رسانه و شهرداری شیراز در اولویت سیزدهم، حوزه ورزش و سلامتی با ۹ مورد خبر و گزارش و فراوانی ۱/۳۲ درصد در رده چهاردهم قرار گرفته اند. موضوعاتی چون آموزش و پژوهش، رسانه، با ۷ مورد و سند جامع با ۶ مورد انتشار در جایگاه‌های پانزدهم و شانزدهم واقع شده اند. حوزه‌های با اهمیتی چون درمان و سلامت، هنر، بافت تاریخی که همه به نوعی با نام شیراز مترادف شده اند با ۵ مورد انعکاس خبری و درصد فراوانی ۰/۷۳ کل اخبار در جایگاه هفدهم اولویت‌های رسانه‌ای شهرداری شیراز قرار گرفته اند. شاه چراغ با ۴ مورد انعکاس خبری ۰/۵۸ درصد کل اخبار در رتبه هجدهم اولویت‌های رسانه‌ها بوده است و نهایتاً موضوع آزادی بیان با ۳ مورد خبر در مجموع اخبار و ۰/۴۴ درصد فراوانی در جایگاه بیستم این رتبه بندی قرار می‌گیرند. لازم به ذکر است موضوعی چون پدافند غیر عامل تنها در ۲ خبر در دو نشریه تماشا و سبحان با درصد فراوانی ۰/۲۹ از کل اخبار منعکس شده اند و موضوع فضای مجازی تنها در یک خبر به مقدار ۰/۱۴ درصد از ۶۸۱ خبر و در روزنامه خبر جنوب منعکس شده است. هر دو حوزه از موضوعات حکمرانی مطلوب امروزی است که جایگاه بالاتری می‌طلبند. از الزامات چهارگانه محرومیت زدایی و کاهش فقر و حاشیه نشینی: مسکن، آموزش و پرورش، رسانه، و اشتغال است که سه مورد اول در رده‌های انتهایی عملکرد شهرداری شیراز و رسانه‌های محلی در این تحقیق قرار گرفته اند و در موضوع اشتغال خبری با مطالبی مشاهده نشد. قطعاً بخشی از فرهنگ سازی حوزه اشتغال و کارآفرینی بواسطه روزنامه نگاری توسعه محقق می‌شود و هر چه جامعه سریع تر به آگاهی لازم برسد امر عدالت اجتماعی کم هزینه تر خواهد بود.

نقش نظام ارتباطات و رسانه‌ها در توسعه غیر قابل انکار است. اصل رسانه‌های توسعه بخش^۱ که از سوی اندیشمند رسانه‌ای چون دنیس مک کوایل مطرح شده است وظایف مختلفی برای رسانه‌ها و حاکمیت متصور شده است از جمله دو اصل: پذیرش و همراهی مثبت رسانه‌های توسعه بخش با سیاست‌های ملی، و دیگری اولویت بخشی محتوایی رسانه‌ها به فرهنگ و هویت ملی. قطعاً چه امر توسعه در برنامه‌های متعدد پنج ساله کشور و چه امر فرهنگ در قانون اساسی و سیاست‌ها و شعارهای سال همیشه مورد نظر و توصیه حاکمیت و حکمرانان بوده است و در هر دو مورد خبرهای متعددی با مضمون مذکور در نشریات محلی شیراز دیده می‌شود اما به ندرت رویکرد و اشاره مستقیمی دیده می‌شود و یا تحلیلی ارائه می‌شود. اگر چه نمی‌توان منکر عدم حضور چنین تفکری در میان این روزنامه‌ها بود.

به استناد تحقیقات آگاروالا (۱۹۷۹) فرایند در پوشش اخبار روزنامه نگاری توسعه نقش مهمی دارد. در این شیوه اخبار لحظه‌ای اولویت ندارد بلکه اخبار و گزارشاتی که در یک دوره زمانی خاص تولید و مورد تحلیل قرار می‌گیرند و به مخاطب ارائه می‌شوند ارزشمند است و ارجحیت فراگردهای خبری بر تولید تفکر توسعه اقتصادی و اجتماعی در میان مردم و حکمرانان محلی است. امری که در این تحقیق به ندرت در میان نشریات محلی شیراز مشاهده شد. یونس شکرخواه در کتاب خبر، در بیان اصول روزنامه نگاری توسعه بر عدم شخصیت گرایی، عدم تبلیغات برای دولت‌ها، توجه به تفسیر و تحلیل و آنچه به کار توسعه می‌آید تاکید می‌کند. در این تحقیق عمدتاً اخبار حول شهردار، مدیران و معاونین او می‌چرخد و به نوعی اخبار تبلیغاتی برای مجموعه شهرداری است تا جایی که به نظر اخبار به جای گذر از دروازه رسانه‌ها، از دروازه شهرداری گذشته و به مخاطب می‌رسد (جدول ۱).

¹ Development Media Theory

جدول ۱. اولویت‌های خبری نشریات محلی شیراز در سه ماه مرداد تا مهرماه ۱۴۰۱ در مورد شهرداری شیراز (منبع: مطالعات نویسندگان، ۱۴۰۱)

اولویت	روزنامه خبر جنوب	روزنامه سبحان	روزنامه تماشا
۱	حمل و نقل و ترافیک	حمل و نقل و ترافیک عمران	عمران
۲	آتش نشانی	فضای سبز	آتش نشانی
۳	تعامل شهرداری با سایر نهادها فرهنگ شهروندی	فعالیت‌ها و اقدامات فرهنگی	حمل و نقل و ترافیک
۴	عمران فضای سبز هوشمندسازی و مکانیزاسیون	شهدا و ایثارگران	فضای سبز فعالیت‌ها و اقدامات فرهنگی گردشگری
۵	عوارض بانوان	آتش نشانی عوارض محرومیت زدایی کودک و دانش آموز	سالمندان، معلولین و توانخواهان فعالیت‌های قرآنی و مذهبی باغات

اولویت هر سه نشریه در رده‌های اول تا چهارم؛ حمل و نقل و ترافیک، عمران، آتش نشانی و فضای سبز است. حضور بانوان در رده پنجم اولویت‌های روزنامه خبر، موضوع محرومیت زدایی در مرتبه پنجم اولویت‌های روزنامه سبحان و موضوع باغات در اولویت پنجم روزنامه تماشا قابل توجه است.

تحلیل گفتمان عملکرد نشریات محلی خبر جنوب، سبحان، تماشا

در این بخش عملکرد نشریات محلی خبر جنوب، سبحان، تماشا بر اساس الگوی عملیاتی تحلیل گفتمان^۱ بررسی می‌شود. نظر به کاربرد و تاثیر این الگو در نوشتارهای تحقیقاتی مرتبط با علوم انسانی و اجتماعی و امر توسعه و حکمرانی اصول تحلیلی چون فرکلاف^۲، سطح عمیق، سطح عمیق تر و مفاهیمی همچون دلالت‌ها، دال مرکزی، دال شناور، وقته و بینامتنیت بهترین انتخاب جهت نقد و بسط عملکرد رسانه‌های محلی در موضوع تاب آوری شهری است.

نیز در این بخش سه مرحله توصیف و تفسیر و تبیین تحلیل گفتمان انجام خواهد شد. جامعه آماری مد نظر جهت، تعداد ۶۸۱ خبر و گزارش‌های مرتبط با مجموعه مدیریتی شهرداری شیراز (به تعداد در سه نشریه خبر جنوب^۳، سبحان^۴ و تماشا^۵ در یک دوره سه ماهه (اول مرداد ۱۴۰۱ تا ۳۰ مهرماه ۱۴۰۱) بوده است: روزنامه خبر جنوب ۲۰۱ خبر و گزارش، روزنامه سبحان ۲۷۲ خبر و روزنامه تماشا ۲۰۸ خبر و مطلب را به شهرداری شیراز و مجموعه‌های مدیریتی تحت امر اختصاص داده اند. اخبار و گزارش‌ها در ۳۵ محور مورد تحلیل قرار گرفته اند. در بخش اول فراوانی آنها نسبت به کل اخبار هر سه نشریه و نیز نسبت به خود آن نشریه محاسبه و ارائه شده اند. واحد تحلیل گفتمان بر متون، عبارات و جملات مرتبط در اخبار و نوشته‌های مرتبط استوار بوده است تا ترجمان بهتری از رویکرد، استراتژی و معنا و مفهوم کارکردی این سه نشریه به مخاطب عرضه کند. پس از نمایش جداول مقایسه‌ای مرحله تبیین نهایی صورت گرفته که نتایج بعضاً قابل تامل و متفاوت از اصول روزنامه نگاری توسعه است (جدول ۲).

^۱ PDAM (Practical Discourse Analysis Method)

^۲ فرکلاف، نورمن. (۱۳۷۹). تحلیل انتقادی گفتمان. فاطمه شایسته پیران و دیگران. ج ۱. تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه ها.

^۳ <http://www.khabarads.ir/jonoob/>

^۴ <https://www.sobhannews.ir/fa>

^۵ <http://www.tamashanewspaper.ir/>

جدول ۲. جمع بندی مراحل توصیف و تفسیر تحلیل نشریات خبر جنوب، سبحان و تماشا در سه ماهه مرداد، شهریور و مهر سال ۱۴۰۱

ردیف	تحلیل توجیهی سطح سطح نسبت به سایر رویکردها	جهت گیری و گرایش عمق سطح متن	سطح عمق و برداشت از اصل متن
توصیف			تفسیر
۱	اقدامات شهرداری در زمینه توسعه زیرساختهای حمل و نقلی	هوشمند سازی و مکانیزاسیون سیستم‌های حمل و نقلی	برجسته سازی نیازهای اولیه شهروندان
۲	جهش عمرانی شهرداری شیراز	فعالیت گسترده مناطق شهرداری در حوزه عمرانی محلات محروم	فرسوده بودن زیرساخت‌ها در شهر شیراز و ضرورت بازسازی و بهسازی محیطی
۳	احداث ایستگاه‌های آتش نشانی در سطح شهر	افزایش موارد اطفاء حریق توسط آتش نشانی شیراز	تاکید بر ارائه آموزش‌های لازم به شهروندان
۴	حفظ و نگهداری فضای سبز در محلات	توسعه فضای سبز با گونه‌های مقاوم گیاهی	برجسته سازی شهر شیراز به عنوان شهر طبیعت و گل و گیاه و نقش باغات در تامین هوای پاک
۵	شیراز شهر فرهنگ شهروندی	توسعه و تجهیز فرهنگ سراها	تاکید بر جنبه فرهنگی، ادبی و هنری شیراز و زمینه سازی جهت شعار فرهنگ شهروندی
۶	ارزش گذاری به نام و یاد شهدا در مناسبت‌ها و برنامه ها	توجه به نمادهای شهدا و اینارگران در سطح شهر	تاکید بر اولویتهای فرهنگی و مذهبی
۷	ضرورت گسترش تعامل شهرداری با سایر نهادها و دستگاه ها	استفاده از ظرفیت خدماتی دستگاه‌های	تصریح بر هم افزایی نهادهای اجتماعی
۸	رویکرد شهرداری به هوشمندسازی و مکانیزاسیون سیستم‌های اجرایی در شهرداری	افزایش سطح خدمات هوشمند به شهروندان	ضرورت بهره برداری از ظرفیتهای تکنولوژیک و فناورانه
۹	ایجاد بسترهای سرمایه گذاری و تسهیل حضور سرمایه گزاران	توجه به اقتصاد پایدار و تعریف بسته‌های سرمایه گذاری خرد	برجسته سازی نقش سرمایه در توسعه
۱۰	ضرورت تحقق مدیریت یکپارچه شهری	مدیریت واحد خدمات شهری در جهت تسهیل در امور شهروندان	تاکید بر پرهیز از موازی کاری
۱۱	اهتمام به اجرای برنامه‌های قرآنی و مذهبی در طول سال	حضور مبلغان مذهبی و فعالان قرآنی در میان شهروندان بویژه جوانان	تصریح بر جنبه معنوی و مذهبی شیراز به عنوان سومین حرم اهلبیت
۱۲	احیا بسترهای جذب گردشگر در شهر شیراز	مناسب سازی اماکن و مراکز حضور گردشگران	برجسته سازی جایگاه گردشگری شهر شیراز
۱۳	اعلام انواع عوارض و افزایش آن از سوی شورای شهر	تسهیل شیوه پرداخت عوارض و تخفیفات	تناقض در رویکرد جهش عمرانی با مقوله تخفیف در عوارض و افزایش آن
۱۴	ایجاد بسترهای متناسب با کودکان در سطح شهر	تسهیلات شهرداری برای حمل و نقل دانش آموزان	تاکید بر توجه به کودکان از سنین خردسالی
۱۵	تخصیص بودجه مناسب برای محرومیت زدایی در شیراز	توجه خاص به رفع نیازهای اولیه ساکنین محلات حاشیه نشین	نمایان سازی اختلاف طبقاتی در شهر شیراز
۱۶	اعلام برنامه‌های مرتبط با پسماند در سطح مدارس	توجه به امر تفکیک زباله از مبدا	ضرورت ارائه آموزش به شهروندان
۱۷	افزایش سطح پیاده راه‌ها در شهر	مناسب سازی پیاده راهها جهت اقشار توانخواه	برجسته نقش زیرساختهای سلامت محور
۱۸	تمرکز بودجه شهرداری بر عوارض و پروانه ساخت	شیوه‌های جذب بودجه	ضرورت تغییر رویکرد بودجه‌ای شهرداری به سمت اقتصاد پایدار
۱۹	توجه به توانمندسازی بانوان خود سرپرست و بد سرپرست	برنامه ریزی جهت اشتغال و کارآفرینی بانوان سرپرست خانوار	نمایان سازی لزوم توجه به خانواده
۲۰	اجرای برنامه‌های کاربردی در کاهش آسیب‌های اجتماعی در شهر شیراز	همراهی نهادهای متولی کاهش آسیب‌های اجتماعی	تناقض بر وجود ناهنجاری‌های اجتماعی و شعار شیراز شهر فرهنگ شهروندی

تحلیل عمیق تر گفتمان روزنامه‌های خبر جنوب، سبحان و تماشا

۱- تحلیل گفتمان سطح عمیق تر روزنامه خبر

روزنامه خبر با توجه به سابقه بیشتر به نسبت دو روزنامه دیگر یعنی سبحان و تماشا و نیز با عنایت به گستردگی مخاطب در سطح شهر شیراز و ضرورت توجه به دیگر حوزه‌های سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و بر اساس سیاست‌های رسانه‌ای خود عمدتاً بر انعکاس اخبار و مطالب مرتبط با شهرداری شیراز در صفحات داخلی خود پرداخته و در صفحه اول تنها به تیتیر مختصر و موجزی بسنده می‌کند. این نشریه اخبار مرتبط با شهردار شیراز و سایر مدیران ارشد شهرداری شیراز را در درجه اول توجه خود قرار می‌دهد و بیشتر اولویت مقامی برایش مهم است تا اولویت موضوعی و این در نوع طراحی و اقلام نوشتاری عناوین و متن اخبار و چیدمان تصاویر نیز مشهود است. هر چند حضور اخبار و اطلاعات متناسب با اکثریت اقشار جامعه و حوزه مخاطب شهرداری در صفحات این نشریه قابل توجه است اما به جهت همین گستردگی موضوعات سعی در استفاده از قلم یا فونت‌های^۱ متنوع جهت متفاوت شدن هر عنوان یا خبر کرده است و این نوعی آشفتگی بصری در سیمای نشریه و در تفکر خوانندگان ایجاد می‌کند و شایسته است در این خصوص نشریه‌ای وزین و با اصالت چون خبر جنوب به خط فکری مشخصی در انتخاب قلم‌های نوشتاری و سایز یا پوینت^۲ آنها روی آورد.

توجه این روزنامه به اخبار حوزه «حمل و نقل و ترافیک» و اختصاص بیشترین تمرکز خود بر آن نشان از همسویی رویکرد این نشریه با اهداف مدیریت شهری دارد. عدم اولویت بندی به محور عمرانی و حضور آن در رده چهارم اولویت‌های روزنامه خبر جنوب قابل توجه است اگر چه موضوعاتی چون آتش نشانی، فضای سبز، اقدامات و فعالیت‌های فرهنگی، گردشگری، محرومیت زدایی و باغات در اولویت‌های این رسانه به نسبت دو روزنامه دیگر قرار نگرفته اند و این می‌تواند نمادی از عدم باور اجتماعی به مباحثی باشد که بعضاً پاشنه آشیل ناهنجاری‌های اجتماعی هستند. علیرغم تاثیر فراوان حوزه‌های آموزش، سلامت و درمان، رسانه، اشتغال از منظر روزنامه نگاری توسعه در زیست پذیری و تاب آوری شهری، روزنامه خبر جنوب به پوشش حداکثری و ارائه تحلیل و نظر در این رابطه نپرداخته است.

۲- تحلیل گفتمان سطح عمیق تر روزنامه سبحان

نشریه سبحان علیرغم سابقه کمتر به نسبت سایر نشریات محلی از حیث حضور در دهک‌های مطبوعاتی شیراز اما در حوزه‌هایی بسیار جلوتر از دیگران عمل کرده است. علیرغم انتساب این نشریه به یک جناح فکری سیاسی، پیشتازی این روزنامه در حوزه‌های فضای سبز، فعالیت‌ها و اقدامات فرهنگی، شهدا و ایثارگران، محرومیت زدایی، و کودک و دانش آموز از دو نشریه دیگر حاکی از رویکرد فرهنگی، مذهبی، اعتقادی و اجتماعی این نشریه و احترام به صبغه فرهنگی و اجتماعی شیراز است. هر چند اولویت‌های دوگانه اول این نشریه همچون دو نشریه دیگر؛ حمل و نقل و ترافیک و نیز عمران می‌باشد و این تجلی ماشین-محوری و صنعتی شدن افکار در نظام ارتباطات شهرداری شیراز و از دیگر سو رویکردهای رسانه‌ای روزنامه‌های محلی است. امری که اگر نیت توسعه همراه با حفظ هویت‌ها و اصالت‌های فرهنگی شهر شیراز باشد نیازمند بازنگری است.

نقطه اشتراک این روزنامه با روزنامه خبر جنوب در اختصاص اولویت اول به موضوع حمل و نقل و ترافیک است و این تاکید مکرر مدیریت شهری بر توسعه چرخه حمل و نقل شهری اگر چه از ملزومات است اما از ضرورت‌های اساسی توسعه که همان توسعه سیاسی و اجتماعی و اقتصادی در کنار گشایش فکر و اندیشه شهروندان در حله اول است فاصله دارد. موضوعات مرتبط با شاهچراغ که نماد سومین حرم اهلیت است و نیز پدافند غیر عامل در رده‌های پایانی اولویت این روزنامه با امر توسعه همه جانبه و تعادل بخشی به نیازهای ضروری و اولیه شهروندان تناسبی ندارد. در جذابیت بخشی به نوع اخبار شهرداری و کلا اخبار و اطلاعات منتشره، روزنامه سبحان به قلم‌های نوشتاری و یونیفرمهای ساده قناعت می‌کند و در دراز مدت این مهم به تکراری شدن موضوع و فاصله گرفتن مخاطب از نشریه می‌انجامد و نوعی هشدار برای نشریه‌ای است که علیرغم حضور موثر و شریف خود در حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی، در کیفیت بخشی بصری اقدامی نکند. هر چند اندازه یا پوینت فونت مستعمل و مورد استفاده موجود در اخبار صفحات اول و داخلی نیز ریزتر از حد مجازی است که عمدتاً به آزدگی چشم مخاطب می‌انجامد.

¹ Font

² Point

۳- تحلیل گفتمان سطح عمیق تر روزنامه تماشا

تماشا به عنوان سومین نشریه مورد تحلیل در این مقاله رویکرد متفاوتی در پوشش اخبار مرتبط با شهرداری شیراز در پیش گرفته است. هر چند این نشریه نیز همچون سایر نشریات اولویت خبری خود را به عمران شهر ی اختصاص داده است و احتمالاً بر مشابه بودن منبع خبری در هر سه روزنامه حکایت دارد و کمتر نشانی از تحلیل و تفسیر و نظریه پردازی حداقل در متن یا حاشیه اخبار مشاهده می‌شود. امری که لازمه روزنامه نگاری توسعه و نظام ارتباطات در شهری است که چشم اندازش حضور در مراتب بالا در حوزه‌های فرهنگی و اجتماعی و آیینی و دینی در سطح ایران و منطقه است. حضور موضوعات حول محور سالمندان، معلولان و افراد توانخواه در روزنامه تماشا نشان از وجود افراد نیازمند خدمات و مراقبت‌های ویژه در شیراز دارد و اگر چه ارائه خدمات و تسهیلات حق اولیه این عزیزان است، اما ضروری است افقی بلند مدت در دستور کار برنامه ریزان شیراز و استان قرار گیرد تا حضور اجتماعی این افراد در سطح جامعه افزایش یابد و کمتر در محیط‌های مسکونی محدود شوند. همچون دو نشریه دیگر، حضور محورهایی چون آزادی بیان و فضای مجازی در انتهای اولویت‌های خبری این رسانه قرار دارد در حالی که فرصت تولید محتوی در فضای مجازی و شبکه‌های رسانه‌ای باید غنیمت شمرده شود و حاکمیت و سیاستگذاری‌ها نیز بر تبیین موثرتر با این اهرم است اما به نظر هنوز اهتمام لازم در این زمینه در میان اصحاب رسانه در شهر شیراز و مهمتر حکمرانان محلی ایجاد نشده است. اما این روزنامه علیرغم نوپایی در گیشه مطبوعات محلی شیراز، در انعکاس اخبار و اطلاعات مرتبط با حوزه شهرداری بسیار خلاقانه عمل می‌کند و با بهره گیری از مبانی گرافیکی و طرح و رنگ‌های جذاب، کوتاهی حضور خود را جبران نموده است. استفاده از یونیفرم خاص بصری در نحوه ارائه و تزیین اخبار و گزارش‌های مرتبط با این حوزه به نسبت سایر حوزه‌ها سبب شده است تا بعضاً مدیران شهرداری در انعکاس اخبار و رپرتاژها به این رسانه علاقمندی بیشتری نشان دهند. هر چند فردگرایی و مقام محوری بیش از حد در این نشریه گاه آن را تربیون خاص افراد نموده است که هم با اصول ضد جمع گرایی توسعه همخوان نیست و هم ممکن است نگاه اجتماعی به رسانه به عنوان تربیون مردم را تنزل دهد (جدول ۳).

جدول ۳. جمع بندی مقایسه‌ای تحلیل گفتمان نشریات خبر جنوب، سبجان و تماشا در سه ماهه مرداد، شهریور و مهر سال ۱۴۰۱

روزنامه خبر جنوب	روزنامه سبجان	روزنامه تماشا
توسعه زیرساخت‌های حمل و نقلی حضور برجسته‌ای در صفحات داخلی این نشریه دارد	در انتشار اخبار حمل و نقل و ترافیک گاه صفحه اول و عمدتاً صفحات داخلی مورد توجه بوده است	اولویت حمل و نقلی این نشریه به صورت برجسته در صفحه اول به تصویر درآمده است
در انعکاس اخبار عمرانی موضوع خبر بیشتر مد نظر روزنامه بوده است	در بدو امر گوینده اخبار عمرانی و در مرحله بعد نوع موضوع مهم شمره می‌شود	گوینده خبر و عنوان او بیشتر از موضوع با اهمیت دیده شده است
در حوزه اخبار آتش نشانی به خبرهای مرتبط با مدیرسازمان پرداخته شده است	به اخبار و اطلاعیه‌های کلی توجه شده است	کلیه اخبار و اطلاعات کلی و جزئی مورد توجه بوده است
در حوزه فضای سبز و باغات بیشتر بر باغات قصرداشت متمرکز شده است.	گلکاری و فضای سبز و باغات در همه حوزه‌ها و مناطق پوشش داده شده است	فضای سبز مناطق بیشتر مورد توجه نشریه بوده است.
اخبار جزئی از برنامه‌های مناسبی فرهنگی منتشر شده است اما در انتشار اخبار فرهنگ شهروندی پیشتاز است	تمامی اخبار و رویدادهای مخابره شده از حوزه فرهنگی مورد توجه بوده است	بر اخبار و مصاحبه‌های مدیر سازمان فرهنگی متمرکز شده است
در حوزه شهدا و ایثارگران کمترین پوشش ممکن به نسبت دو رسانه دیگر داشته است	عمده اخبار و اطلاعیه‌ها و رویدادهای مرتبط با حوزه شهدا و ایثارگران مورد توجه بوده است	موضوع شهدا و ایثارگران کمی بیش از نشریه خبر اما نمود بیشتری در صفحه اول داشت است
حوزه گردشگری نمود مناسبی در میان اخبار این نشریه ندارد	این نشریه با شهرداری شیراز کمتر به این حوزه پرداخته است	بیش از دو نشریه دیگر به حوزه گردشگری ورود کرده اما انتظارات بیشتر از این است
در حوزه محرومیت زدایی، آسیب‌های اجتماعی پوشش متوسطی داده شده است	توجه ویژه‌ای به امر محرومیت زدایی شده است	پوشش حداقلی خبری در موضوع محرومیت زدایی مشاهده می‌شود
توجه حداقلی به حوزه‌های آزادی بیان، رسانه، فضا ی مجازی در اخبار مرتبط با شهرداری مشهود است گرچه در موضع پدافند غیرعامل هیچ انعکاسی دیده نمی‌شود.	در حوزه‌های آزادی بیان، پدافند غیرعامل و رسانه اخبار مرتبط و عملکرد قابل انتظاری وجود ندارد و در حوزه فضای مجازی هیچ خبری دیده نمی‌شود.	در حوزه‌های آزادی بیان و پدافند غیرعامل در عملکرد متناسب با توسعه وجود ندارد و در حوزه فضای مجازی هیچ خبری دیده نشد گرچه در حوزه رسانه عملکرد بهتری دارد
بی توجه به حوزه بانوان نبوده است	عملکرد حداقلی در پوشش اخبار بانوان دیده می‌شود	کمترین توجه به پوشش اخبار بانوان داشته است

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که پوشش خبری شهرداری شیراز در سه نشریه محلی خبر جنوب، سبحان و تماشا، بیش از آنکه بر مؤلفه‌های اجتماعی، ارتباطی و مشارکتی تاب‌آوری شهری استوار باشد، بر فعالیت‌های اجرایی و کالبدی مدیریت شهری تمرکز داشته است. در میان ۶۸۱ خبر و گزارش بررسی‌شده، موضوعات حمل‌ونقل و ترافیک، پروژه‌های عمرانی، آتش‌نشانی و فضای سبز در بالاترین مراتب اولویت خبری قرار گرفتند؛ درحالی‌که حوزه‌هایی مانند آموزش و پژوهش، سلامت، رسانه، اشتغال، آسیب‌های اجتماعی، آزادی بیان، پدافند غیرعامل و فضای مجازی سهم بسیار محدودی از پوشش خبری داشتند. این الگو بیانگر آن است که برداشت مسلط از توسعه و تاب‌آوری شهری در نظام ارتباطی شهرداری و رسانه‌های محلی، عمدتاً به توسعه فیزیکی، خدمات اجرایی و عملکردهای قابل مشاهده محدود شده است. در چنین رویکردی، ابعاد نرم تاب‌آوری، از جمله اعتماد نهادی، سرمایه اجتماعی، مشارکت شهروندی، دسترسی به اطلاعات و توانمندسازی گروه‌های محلی، در حاشیه قرار می‌گیرند.

تمرکز غالب بر عمران و حمل‌ونقل را می‌توان بازتاب نوعی نگاه فنی و پروژه‌محور به حکمرانی شهری دانست. این نگاه، کیفیت اداره شهر را عمدتاً از طریق حجم پروژه‌ها، توسعه زیرساخت‌ها و ارائه خدمات قابل اندازه‌گیری بازنمایی می‌کند. با این حال، زیرساخت‌های شهری صرفاً سازه‌هایی فنی نیستند، بلکه ابزارهایی برای تنظیم روابط اجتماعی، توزیع منابع و اعمال یا مذاکره قدرت به شمار می‌روند. بررسی تاریخی زیرساخت آب در باتاویا نشان داده است که زیرساخت‌ها می‌توانند هم فناوری کنترل و هم عرصه‌ای برای مذاکره میان حکومت و ساکنان باشند (Toivanen, 2024). از این منظر، پوشش خبری پروژه‌های عمرانی زمانی با روزنامه‌نگاری توسعه همسو می‌شود که رسانه‌ها علاوه بر معرفی پروژه، پیامدهای اجتماعی، عدالت در توزیع خدمات، دسترسی گروه‌های محروم، کیفیت تصمیم‌گیری و میزان مشارکت شهروندان را نیز بررسی کنند. در اخبار تحلیل‌شده، این سطح از تفسیر کمتر مشاهده شد و بیشتر مطالب به گزارش اقدامات مدیران اختصاص داشت.

نتایج تحلیل گفتمان همچنین نشان داد که نشریات محلی عمدتاً در نقش بازتاب‌دهنده عملکرد شهردار، معاونان و مدیران مناطق ظاهر شده‌اند و اولویت مقامی و شخصیت‌محوری بر اولویت مسئله‌محور غلبه داشته است. این یافته با اصول روزنامه‌نگاری توسعه، که بر تحلیل فرایندها، بررسی سیاست‌ها، بازنمایی مسائل مردم و تقویت پاسخ‌گویی تأکید دارد، فاصله دارد. سیاست تولید و انتشار دانش همواره با ساختار قدرت و امکان دسترسی گروه‌های اجتماعی به عرصه عمومی پیوند دارد (Samur, 2023). هنگامی که رسانه عمدتاً سخنان مقامات را بازنشر می‌کند، جریان اطلاعات از بالا به پایین باقی می‌ماند و شهروندان به دریافت‌کنندگان پیام‌های رسمی تقلیل می‌یابند. این وضعیت مانع از آن می‌شود که رسانه به فضای تولید دانش عمومی، نقد سیاست و گفت‌وگوی اجتماعی تبدیل شود.

یافته دیگر پژوهش، فقدان حضور صریح و نظام‌مند مفهوم تاب‌آوری در گفتار مدیران شهری و پوشش رسانه‌ای بود. اگرچه برخی موضوعات منتشرشده، مانند آتش‌نشانی، فضای سبز، مدیریت پسماند، پیاده‌راه‌سازی، محرومیت‌زدایی و هوشمندسازی، به‌طور غیرمستقیم با تاب‌آوری ارتباط داشتند، این فعالیت‌ها در قالب یک سیاست منسجم تاب‌آوری تبیین نشده بودند. این امر نشان می‌دهد که تاب‌آوری در نظام ارتباطی مورد مطالعه هنوز به یک دال مرکزی و چارچوب سازمان‌دهنده تبدیل نشده است. مطالعات مربوط به هنر و بازسازی خیالی شهر در اردوگاه‌های بازداشت ژاپنی-آمریکایی نشان داده‌اند که تاب‌آوری علاوه بر شرایط مادی، به توانایی جامعه در تولید معنا، حفظ هویت و تصور آینده وابسته است (Rodríguez-Cunill, Cabeza-Lainez, et al., 2023; Rodríguez-Cunill, Cabeza-Lainez, et al., 2023). بنابراین، فقدان زبان مشترک درباره تاب‌آوری می‌تواند مانع شکل‌گیری فهم عمومی و کنش جمعی در این حوزه شود.

در یافته‌های پژوهش، فرهنگ شهروندی در مقایسه با موضوعات عمرانی و ترافیکی در رتبه پایین‌تری قرار داشت، درحالی‌که تاب‌آوری شهری بدون شهروندان آگاه و مشارکت‌کننده تحقق نمی‌یابد. شهروندی فعال مستلزم وجود فضاهایی برای ملاقات، گفت‌وگو، سازمان‌دهی و پیگیری مطالبات است. تجربه اشکال فعال شهروندی در بوئنوتورا نشان می‌دهد که نقاط ملاقات و شبکه‌های اجتماعی محلی می‌توانند عاملیت سیاسی و ظرفیت کنش جمعی را تقویت کنند (Rentería & Moreno, 2025). همچنین، بازتعریف شهروندی شهری توسط مهاجران و کنشگران حوزه مسکن در فرانکفورت نشان داد که حق به شهر از طریق حضور فعال و طرح مطالبات اجتماعی ساخته می‌شود، نه

صرفاً از طریق عضویت رسمی در یک جامعه سیاسی (Jacobson, 2022). در نتیجه، محدودبودن پوشش رسانه‌ای مشارکت شهروندان به معنای تضعیف یکی از پایه‌های اصلی تاب‌آوری اجتماعی است.

در بررسی اخبار، موضوع تعامل شهرداری با سایر نهادها جایگاه نسبتاً قابل توجهی داشت؛ اما حضور مستقیم شهروندان، انجمن‌های محلی و گروه‌های داوطلب در این تعاملات کمتر برجسته بود. این وضعیت ممکن است بیانگر آن باشد که حکمرانی شهری عمدتاً در سطح روابط بین‌سازمانی تعریف شده و ظرفیت سازمان‌یابی جامعه مدنی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. مطالعه انجمن‌های خیریه و کمیته‌های مسلمانان نشان می‌دهد که نهادهای داوطلبانه می‌توانند در پاسخ به نیازهای اجتماعی، تقویت همبستگی و سامان‌دهی منابع نقش اساسی داشته باشند (Makarov & Khabutdinov, 2024). همچنین، ارتباطات اجتماع‌محور مبتنی بر مراقبت در فاولاهای برزیل طی همه‌گیری کووید-۱۹ موجب افزایش ظرفیت، عاملیت و توان پاسخ‌گویی محلی شد (Poets et al., 2023). این شواهد نشان می‌دهند که رسانه‌های محلی باید علاوه بر مدیران رسمی، شبکه‌های محلی و ظرفیت‌های خودسازمان‌یافته شهروندان را نیز به رسمیت بشناسند.

پایین‌بودن جایگاه آسیب‌های اجتماعی، سلامت، آموزش، زنان، سالمندان، افراد دارای معلولیت و سایر گروه‌های آسیب‌پذیر نیز از یافته‌های مهم این مطالعه بود. تاب‌آوری شهری هنگامی پایدار است که حقوق فضایی و اجتماعی گروه‌هایی که معمولاً کمتر دیده می‌شوند، در سیاست‌ها و گفت‌وگوهای رسانه‌ای بازتابی شود. تحلیل گفت‌وگوهای رسانه‌ای درباره سالمندان مبتلا به زوال عقل و مراقبان آنان نشان داده است که نحوه بازتابی رسانه‌ای می‌تواند بر به‌رسمیت‌شناختن یا محدودکردن حقوق اجتماعی و فضایی این گروه‌ها اثر بگذارد (Leone et al., 2022). از سوی دیگر، مطالعه اردوگاه‌های خودسازمان‌یافته بی‌خانمان‌ها نشان داد که سیاست‌های طردکننده می‌توانند گروه‌های محروم را از حق حضور و امنیت در شهر محروم کنند (Farrington, 2023). همچنین، سیاست‌هایی که ظاهراً با هدف ایجاد پناه و حمایت تدوین می‌شوند، ممکن است در عمل به جرم‌انگاری و مجازات گروه‌های نژادی و مهاجر منجر شوند (Moreno, 2024). این یافته‌ها بر ضرورت نقد رسانه‌ای سیاست‌های شهری از منظر عدالت اجتماعی تأکید دارند.

نتایج پژوهش نشان داد موضوع محرومیت‌زدایی، با وجود اهمیت آن برای کاهش نابرابری و افزایش ظرفیت تاب‌آوری، در اولویت‌های میانی یا پایین‌تر قرار گرفته است. همچنین، درباره اشتغال هیچ خبر مشخصی مشاهده نشد. این وضعیت قابل تأمل است؛ زیرا توان اقتصادی خانوارها و دسترسی به فرصت‌های شغلی از عوامل مهم سازگاری با بحران‌ها محسوب می‌شوند. مطالعات تاریخی درباره تعلق اجتماعی و جامعه هندی-چینی نشان داده‌اند که به‌رسمیت‌شناختن هویت و حضور گروه‌ها برای درک مشارکت آنان در جامعه اهمیت دارد (Mazumder, 2024). پژوهش مربوط به آنارشسیسم، شهروندی و ملت در بولیوی نیز نشان می‌دهد که تصور یک سرزمین «شایسته زیستن» با عدالت، تعلق و امکان مشارکت اجتماعی پیوند دارد (Margarucci, 2022). از این رو، شهر تاب‌آور نمی‌تواند صرفاً شهری برخوردار از زیرساخت باشد، بلکه باید برای گروه‌های مختلف امکان زیست شرافتمندانه، اشتغال و تعلق اجتماعی فراهم کند.

تمرکز محدود بر زنان، کودکان، سالمندان و گروه‌های دارای نیازهای ویژه می‌تواند متأثر از غلبه روایت‌های عمومی و یکسان‌ساز درباره شهروندان باشد. روایت‌های فرهنگی ظاهراً خنثی ممکن است تفاوت‌های نژادی، طبقاتی و اجتماعی را پنهان و نابرابری‌ها را بازتولید کنند (Aranda & Blackwell, 2023). همچنین، منازعات طولانی درباره گورستان‌های مسلمانان در تل‌آویو-یافا نشان می‌دهد که حق به شهر، حافظه و تعلق مکانی حتی در ارتباط با مکان‌های مذهبی و تدفین نیز می‌تواند تحت تأثیر روابط قدرت قرار گیرد (Huss & Margalit, 2024). در نتیجه، رسانه‌های محلی باید از ارائه تصویری همگن از شهروندان فاصله بگیرند و تجربه‌های متفاوت گروه‌های اجتماعی را در پوشش خود وارد کنند.

یکی دیگر از یافته‌ها، جایگاه بسیار پایین آموزش و پژوهش در میان محورهای خبری بود. این امر با نقش آموزشی روزنامه‌نگاری توسعه‌نا سازگار است. رسانه توسعه‌گرا باید توانایی شهروندان برای فهم مسائل، ارزیابی سیاست‌ها و مشارکت در تصمیم‌گیری را افزایش دهد. یادگیری درگیرکننده در دانشگاه‌های شهری می‌تواند احساس تعلق و توانمندی دانشجویان گروه‌های اقلیت را تقویت کند (Soler, 2022). همچنین، تجربه‌های بین‌فرهنگی و فرامرزی در جنبش‌های جوانان نشان داده‌اند که فعالیت‌های آموزشی و جمعی می‌توانند هویت محلی را به اشکال گسترده‌تری از همبستگی پیوند دهند (Lundberg, 2022). بر این اساس، بی‌توجهی رسانه‌ای به آموزش، فرصت ایجاد سواد شهری، آمادگی در برابر بحران و مشارکت آگاهانه را کاهش می‌دهد.

پوشش بسیار محدود فضای مجازی و رسانه نیز از نتایج قابل توجه پژوهش بود. این در حالی است که فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی می‌توانند مشارکت، شفافیت و دسترسی شهروندان به فرایندهای دموکراتیک را افزایش دهند (Asimakopoulos et al., 2025). حکمرانی داده‌محور نیز زمانی می‌تواند به تقویت مشارکت دولت و شهروندان منجر شود که با طراحی ارتباطی مناسب، استفاده مسئولانه از داده و دریافت بازخورد عمومی همراه باشد (Lee, 2025). با این حال، کاربرد فناوری بدون اعتماد نهادی اثربخشی محدودی دارد. اعتماد به دولت الکترونیک به شفافیت، امنیت، قابلیت اطمینان و کیفیت تعامل میان دولت و مردم وابسته است (Kenfack & Check, 2024). بنابراین، کم‌رنگ‌بودن این موضوعات در اخبار مورد بررسی نشان می‌دهد که ظرفیت رسانه‌های نوین هنوز به‌طور جدی در نظام ارتباطی شهری ادغام نشده است.

اخبار مربوط به عوارض و درآمدهای شهری نیز عمدتاً در سطح اعلام مبالغ، تخفیف‌ها یا تصمیم‌های اجرایی باقی مانده بود و کمتر به ارتباط میان پرداخت شهروندان، عدالت مالی و کیفیت خدمات پرداخته می‌شد. آگاهی مالیاتی شهروندان تحت تأثیر برداشت آنان از انصاف، عملکرد حکومت و نحوه توضیح تعهدات مالی قرار دارد (Zhang & Dickson, 2023). بنابراین، اطلاع‌رسانی درباره عوارض باید با شفاف‌سازی نحوه هزینه‌کرد منابع، پیامدهای بودجه‌ای و منافع عمومی همراه باشد. در غیر این صورت، ارتباط یک‌سویه درباره پرداخت‌ها ممکن است به کاهش اعتماد و افزایش فاصله میان شهروندان و مدیریت شهری منجر شود.

یافته‌های مربوط به ضعف تحلیل انتقادی و گفت‌وگوی دوسویه را می‌توان با کیفیت روابط ارتباطی سازمان‌ها نیز توضیح داد. الگوهای ارتباطی درون‌سازمانی بر رفتارهای شهروندی سازمانی کارکنان و انگیزه آنان برای همکاری اثر می‌گذارد (Hesse & Mikkelsen, 2024). اگر در ساختار شهرداری گردش اطلاعات، هماهنگی و پذیرش نقد محدود باشد، این وضعیت در ارتباط بیرونی و کیفیت پاسخ‌گویی به رسانه‌ها و مردم نیز بازتاب می‌یابد. افزون بر این، انتظار طولانی، اختلال ارتباطی و خطاهای اداری می‌تواند بار اداری شهروندان را افزایش دهند و تجربه آنان از حکومت را منفی سازد (Holler & Tarshish, 2024). رسانه‌های محلی می‌توانند با پیگیری این تجربه‌ها، مدیریت شهری را به اصلاح فرایندها و کاهش بار اداری ترغیب کنند؛ اما در اخبار بررسی‌شده، این نقش نظارتی کمتر مشاهده شد.

پوشش محدود اعتراض، نقد و آزادی بیان نیز با ظرفیت پایین رسانه‌ها برای بازنمایی منازعات شهری ارتباط دارد. اعتراضات مرتبط با برنامه‌ریزی می‌توانند ویژگی‌های خاص شهر، تضاد منافع و کاستی‌های سیاست‌گذاری را آشکار کنند (Bertram & Kienast, 2023). مشارکت عمومی نیز ممکن است تحت تأثیر عقلانیت‌های سیاسی و میزان قدرت واقعی واگذارشده به شهروندان قرار گیرد (Zubrzycka-Czarnecka, 2022). از این رو، رسانه‌ای که اعتراضات و نقدها را نادیده می‌گیرد، بخشی از دانش ضروری برای اصلاح حکمرانی شهری را حذف می‌کند. روزنامه‌نگاری توسعه باید اعتراض را نه تهدید، بلکه منبعی برای شناخت نارضایتی‌ها و بازنگری در سیاست‌ها تلقی کند.

نتایج مربوط به حوزه فرهنگ نیز نشان داد که اگرچه فعالیت‌های فرهنگی، مذهبی و مرتبط با هویت شیراز در اخبار حضور داشتند، این پوشش غالباً رویدادمحور بود و کمتر به نقش فرهنگ در انسجام اجتماعی و تاب‌آوری پرداخته می‌شد. فرهنگ می‌تواند هم عامل پیوند اجتماعی و هم ابزار کنترل و تعیین رفتارهای مشروع باشد. مطالعه رقص شبانه در استونی نشان داده است که فعالیت‌های فرهنگی ممکن است در فرایند شهرنشینی به‌عنوان تهدیدی علیه نظم اخلاقی بازنمایی شوند (Leivategija, 2023). بنابراین، رسانه‌ها باید به تنوع فرهنگی و حق گروه‌های مختلف برای حضور در فضای عمومی توجه کنند. تولید هنر و روایت شهری نیز می‌تواند در شرایط محدودیت به حفظ هویت و تداوم اجتماعی کمک کند (Rodríguez-Cunill, Cabeza-Lainez, et al., 2023).

سرانجام، یافته‌های پژوهش نشان داد که رویکرد رسانه‌های بررسی‌شده با الگوی مشارکتی روزنامه‌نگاری شهروندی فاصله دارد. تجربه روزنامه‌نگاری شهروندی در قیام سوریه نشان داده است که تحلیل این نوع روزنامه‌نگاری باید با توجه به زمینه سیاسی و محلی انجام شود و نباید به روایت‌های ساده‌ساز و ازپیش‌تعیین‌شده محدود گردد (Al-Ghazzi, 2014). در مورد شیراز نیز وابستگی اقتصادی، دسترسی به منابع خبری رسمی، ساختار مالکیت و نزدیکی رسانه‌ها به مدیریت شهری می‌تواند بر استقلال حرفه‌ای و امکان نقد اثر بگذارد. تعاملات دولت و شهروندان در رسانه‌های اجتماعی نیز مؤثرتر است که پاسخ‌دهندگان مشخص، لحن پاسخ‌گو و اعتماد نهادی مناسبی وجود داشته باشد (Zhang & Lu, 2025). در مجموع، نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که نشریات محلی شیراز هنوز از ظرفیت کامل خود برای تبدیل شدن به واسطه گفت‌وگوی عمومی، نماینده مطالبات شهروندان و پیشران تاب‌آوری شهری بهره‌ن گرفته‌اند.

این پژوهش با چند محدودیت همراه بود. نخست، تحلیل به سه نشریه محلی و یک دوره زمانی سه ماهه محدود شد و ممکن است نتایج آن نماینده همه دوره‌های فعالیت رسانه‌ای یا سایر رسانه‌های شیراز نباشد. دوم، دشواری دسترسی منظم به آرشیو الکترونیکی برخی نشریات، امکان بررسی کامل‌تر پیشینه زمانی اخبار را محدود کرد. سوم، واحد تحلیل به مطالب منتشرشده محدود بود و دیدگاه خبرنگاران، دبیران سرویس، مدیران شهرداری و شهروندان از طریق مصاحبه یا پرسش‌نامه بررسی نشد. چهارم، تحلیل محتوا و گفتمان بر متن اخبار متمرکز بود و واکنش مخاطبان، میزان دیده‌شدن مطالب و تأثیر واقعی آنها بر نگرش یا رفتار شهروندان اندازه‌گیری نشد. همچنین، روابط مالی و سازمانی میان شهرداری و نشریات محلی، به دلیل نبود داده‌های قابل دسترس، به‌طور مستقیم ارزیابی نشد.

پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آینده دوره‌های زمانی طولانی‌تر و رسانه‌های متنوع‌تری، از جمله خبرگزاری‌ها، شبکه‌های اجتماعی، پایگاه‌های خبری و کانال‌های رسمی شهرداری را بررسی کنند. انجام مطالعات تطبیقی میان شیراز و سایر کلان‌شهرهای ایران می‌تواند تفاوت الگوهای ارتباطی و میزان توجه به تاب‌آوری شهری را آشکار سازد. استفاده از روش‌های ترکیبی و انجام مصاحبه با روزنامه‌نگاران، مدیران شهری، اعضای شورا، فعالان مدنی و شهروندان نیز به فهم عوامل مؤثر بر انتخاب و چارچوب‌بندی اخبار کمک خواهد کرد. بررسی رابطه میان نوع پوشش رسانه‌ای و متغیرهایی مانند اعتماد عمومی، مشارکت شهروندی، آمادگی در برابر بحران و رضایت از خدمات شهری نیز می‌تواند شواهد دقیق‌تری درباره آثار ارتباطات محلی فراهم سازد. تحلیل شبکه انتشار اخبار و مقایسه متن اولیه روابط عمومی شهرداری با نسخه نهایی منتشرشده در رسانه‌ها نیز برای سنجش استقلال تحریریه‌ها سودمند خواهد بود.

پیشنهاد می‌شود شهرداری شیراز راهبرد ارتباطی جامعی مبتنی بر تاب‌آوری شهری تدوین کند و در آن، علاوه بر پروژه‌های عمرانی، موضوعاتی مانند سلامت، آموزش، اشتغال، کاهش آسیب‌های اجتماعی، محیط‌زیست، مشارکت محله‌ای و آمادگی در برابر بحران در اولویت قرار گیرد. نشریات محلی نیز باید از بازنشر صرف اخبار روابط عمومی فاصله بگیرند و گزارش‌های تحلیلی، پرونده‌های مسئله‌محور، مصاحبه با شهروندان و ارزیابی مستقل سیاست‌ها را گسترش دهند. ایجاد میز تخصصی تاب‌آوری و توسعه شهری، آموزش خبرنگاران در زمینه روزنامه‌نگاری داده‌محور و توسعه، انتشار شفاف اطلاعات بودجه‌ای و فراهم کردن سازوکارهای دریافت و پیگیری مطالبات شهروندان می‌تواند کیفیت ارتباطات را ارتقا دهد. همچنین، ضروری است گروه‌های کمتر دیده‌شده، از جمله زنان، کودکان، سالمندان، افراد دارای معلولیت، ساکنان مناطق محروم و فعالان محلی، حضور منظم‌تری در تولید و بازنمایی اخبار شهری داشته باشند.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در طی مراحل این پژوهش به ما یاری رساندند تشکر و قدردانی می‌گردد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

Extended Summary

Introduction

Contemporary cities are complex social, institutional, spatial, and communicative systems whose capacity to withstand disruption depends on more than physical infrastructure. Rapid urbanization, environmental degradation, climate-related risks, social inequality, technological transformation, and increasing public expectations have made urban governance more difficult and have intensified the need for resilient forms of municipal management. Urban resilience refers not only to the ability of urban systems to absorb shocks and recover from crises, but also to their capacity to adapt, learn, reorganize, and maintain essential functions under changing conditions. In this framework, information accessibility, institutional trust, citizen participation, social cohesion, and the quality of communication between local authorities and residents constitute essential dimensions of resilience. Urban infrastructure itself is not socially neutral; it can function simultaneously as a means of public service provision, political control, resource distribution, and negotiation between authorities and urban communities (Toivanen, 2024).

Urban resilience is therefore closely connected to urban citizenship. Citizens should not be regarded merely as passive recipients of municipal services but as informed actors capable of expressing needs, participating in public deliberation, monitoring local policies, and contributing to collective problem-solving. Research on active citizenship has shown that local meeting spaces and community networks can strengthen collective agency and create opportunities for citizens to influence public affairs (Rentería & Moreno, 2025). Historical studies of housing occupations and migrant activism have similarly demonstrated that urban citizenship is produced through struggles over presence, housing, recognition, and the right to participate in the social life of the city (Jacobson, 2022). Accordingly, resilient urban governance requires communication structures that enable citizens to be heard and allow local institutions to respond transparently and effectively.

The quality of citizen–government communication directly affects public trust and the legitimacy of municipal institutions. Long waiting periods, communication failures, inaccessible administrative procedures, and institutional errors increase the administrative burden imposed on citizens and may weaken their willingness to cooperate with public organizations (Holler & Tarshish, 2024). By contrast, clear communication, accountability, transparency, and reliable access to services can reinforce confidence in government. Studies of electronic government indicate that citizen trust is closely related to the perceived reliability, accessibility, security, and transparency of digital services (Kenfack & Check, 2024). Information and communication technologies can also facilitate democratic participation by expanding access to information and creating new channels through which citizens interact with institutions (Asimakopoulous et al., 2025). Nevertheless, digital technologies support meaningful participation only when they are accompanied by responsive communication, responsible data practices, and institutional willingness to incorporate public feedback into decision-making (Lee, 2025).

Local media occupy a central position in this communication environment. Because of their geographical proximity, familiarity with local concerns, and direct access to municipal actors and residents, local newspapers can interpret urban policies, expose inequalities, monitor administrative performance, and facilitate dialogue between citizens and local authorities.

Media, however, do not simply reproduce reality. Through selection, framing, repetition, emphasis, and omission, they shape public understandings of urban problems and determine which groups and issues become visible. Media discourses can influence the recognition of the socio-spatial rights of vulnerable groups, as shown in research on older people with dementia and their caregivers (Leone et al., 2022). Cultural narratives may also reproduce inequalities by presenting racialized or socially differentiated experiences through apparently neutral frames (Aranda & Blackwell, 2023). The resilience-promoting role of local media therefore depends on whether they provide pluralistic, analytical, and citizen-oriented coverage or primarily reproduce the official narratives of urban authorities.

Development journalism provides an appropriate framework for evaluating this role. It views journalism not merely as the reporting of isolated events but as a socially responsible practice that explains development processes, evaluates policies, strengthens public awareness, and encourages citizen participation. The politics of printing and knowledge production demonstrate that the circulation of information is closely tied to power, access, and the construction of public knowledge (Samur, 2023). Archives and community narratives similarly contribute to collective memory, social belonging, and the recognition of minority experiences (Mazumder, 2024). Development-oriented local journalism should therefore move beyond event-based and personality-centered reporting to examine structural problems, policy consequences, citizen experiences, and possible solutions.

The relationship between communication and resilience becomes especially evident during crises. Evidence from community-based communication during the COVID-19 pandemic in Brazilian favelas showed that care-oriented local networks strengthened agency, collective capacity, and community responses to disruption (Poets et al., 2023). Cultural communication and artistic production have also contributed to resilience by preserving identity and enabling communities to imagine alternative urban futures under conditions of confinement and exclusion (Rodríguez-Cunill, Cabeza-Laínez, et al., 2023; Rodríguez-Cunill, Cabeza-Lainez, et al., 2023). These findings suggest that resilient cities depend not only on emergency institutions but also on the capacity of citizens and media to create shared meanings, maintain social connections, and mobilize local resources.

Local media can further promote resilience by representing urban conflicts and marginalized groups. Planning-related protests may reveal neglected needs, competing interests, and weaknesses in municipal decision-making (Bertram & Kienast, 2023). Public participation, however, can remain symbolic when authorities control the agenda and citizens lack meaningful influence over policy outcomes (Zubrzycka-Czarnecka, 2022). Media attention to homelessness, migration, religious spaces, and social exclusion also demonstrates that urban resilience cannot be separated from spatial justice and the recognition of vulnerable populations (Farrington, 2023; Huss & Margalit, 2024; Moreno, 2024). Consequently, evaluating the interaction between Shiraz Municipality and local newspapers provides an opportunity to determine whether local communication contributes to participatory, inclusive, and resilience-oriented urban governance or remains limited to the promotional representation of municipal performance. The present study aimed to analyze the reciprocal performance of Shiraz Municipality and three local newspapers—Khabar-e Jonoub, Sobhan, and Tamasha—with emphasis on development journalism and the representation of urban resilience.

Materials and Methods

This study employed a descriptive-analytical design combining quantitative content analysis with practical discourse analysis. The research population consisted of all news items and reports related to Shiraz Municipality published in three local

newspapers during a three-month period from August 1 to October 22, 2022. A total of 681 items were analyzed, including 201 items from Khabar-e Jonoub, 272 from Sobhan, and 208 from Tamasha.

The complete news item or report was selected as the unit of analysis. The materials were classified into 35 thematic categories reflecting municipal functions, urban priorities, social services, cultural activities, environmental issues, citizen relations, and development-related concerns. Frequencies were calculated both in relation to the total number of items across the three newspapers and within each newspaper.

The qualitative component was conducted using the Practical Discourse Analysis Method. Analysis proceeded through the stages of description, interpretation, and explanation. The descriptive stage identified recurring subjects, linguistic patterns, prominent actors, headlines, and patterns of emphasis. The interpretive stage examined the meanings attached to municipal activities and the framing of urban priorities. The explanatory stage evaluated the broader orientation of the newspapers and the municipality in relation to development journalism, public participation, sustainability, and urban resilience.

Findings

The analysis showed that transportation and traffic received the greatest overall attention, with 40 items, followed by construction and development projects with 38 items. Firefighting services ranked third with 30 items, while green spaces ranked fourth with 29 items. Cultural activities were covered in 26 items and occupied the fifth position. These findings indicated that the dominant communication agenda was concentrated on physical development, service delivery, visible municipal projects, and operational functions.

Khabar-e Jonoub devoted the greatest attention to transportation and traffic and gave relatively high priority to municipal interaction with other institutions and citizen culture. Sobhan provided comparatively greater coverage of green spaces, cultural activities, martyrs and veterans, deprivation reduction, and children and students. Tamasha gave the highest priority to construction activities and showed relatively greater attention to firefighting, tourism, religious activities, gardens, waste management, and pedestrian development.

Several topics with direct relevance to social and institutional resilience received limited coverage. Women, investment, surface-water management, books and reading, social harms, sports and health, education and research, media, comprehensive planning, healthcare, art, historical fabric, freedom of expression, passive defense, and cyberspace appeared in lower ranks. Only two items addressed passive defense, and only one item addressed cyberspace. No distinct item was identified concerning employment, despite its importance for social welfare, poverty reduction, and urban resilience.

The discourse analysis further revealed that the newspapers mainly reproduced municipal achievements, official statements, and the activities of the mayor, deputies, and senior managers. Coverage was strongly official-centered and personality-centered. Most reports described completed or ongoing activities without critically examining policy effectiveness, distributional justice, citizen satisfaction, or long-term development consequences.

The concept of urban resilience was not explicitly or systematically present in the discourse of municipal managers or the selected newspapers. Although subjects such as firefighting, green spaces, waste management, smart systems, deprived neighborhoods, and pedestrian infrastructure were indirectly related to resilience, they were not presented within an integrated resilience framework. Citizen voices, community organizations, critical perspectives, and participatory mechanisms were also weakly represented.

Discussion and Conclusion

The findings indicate that the communication relationship between Shiraz Municipality and the selected local newspapers was dominated by a physical, administrative, and project-oriented conception of urban development. Transportation, construction, firefighting, and green spaces received extensive attention because they constitute visible and easily reportable municipal activities. Although these fields are important components of urban functioning, their dominance resulted in the marginalization of social, cultural, institutional, and communicative aspects of resilience.

The weak representation of education, health, employment, social harms, vulnerable groups, freedom of expression, and citizen participation suggests that urban resilience has not yet been adopted as an integrated communication and governance framework. Resilience-related activities were treated as separate municipal services rather than interconnected elements of a broader strategy for preparing the city and its residents to face environmental, economic, social, and institutional disruptions.

The strong emphasis on officials and municipal achievements also reveals a gap between the observed reporting practices and the principles of development journalism. The newspapers functioned mainly as channels for transmitting municipal information rather than as independent institutions that interpret policy, investigate problems, represent citizen experiences, and hold local authorities accountable. Consequently, the communication process remained primarily one-directional, with limited evidence of public deliberation or critical scrutiny.

Differences among the three newspapers nevertheless showed that editorial orientation influenced the selection of urban issues. Sobhan demonstrated a comparatively stronger cultural, religious, and social orientation, Tamasha emphasized construction and service-related subjects, and Khabar-e Jonoub paid greater attention to transportation and interinstitutional relations. These differences indicate that local media possess the capacity to construct distinct urban agendas, but none of the newspapers consistently adopted an explicit resilience-oriented or development-journalism framework.

Overall, the study concludes that local newspapers in Shiraz have not fully realized their potential as drivers of urban resilience. Strengthening this role requires a transition from promotional and personality-centered reporting toward analytical, issue-based, participatory, and citizen-oriented journalism. Municipal communication strategies should also move beyond the presentation of projects and provide transparent information about policy goals, budgets, social consequences, inequalities, and citizen feedback. Local media and municipal institutions should create sustained channels for dialogue with neighborhoods, civil society organizations, vulnerable groups, and ordinary residents. Such changes can transform local communication into an essential component of public trust, collective learning, social participation, accountable governance, and the long-term resilience of Shiraz.

References

- Al-Ghazzi, O. (2014). "Citizen Journalism" in the Syrian Uprising: Problematizing Western Narratives in a Local Context. *Communication Theory*, 24(4), 435-454. <https://doi.org/10.1111/comt.12047>
- Aranda, E., & Blackwell, R. (2023). The Racializing Work of Cultural Narratives: An Analysis of Colorblind Frames of Puerto Rican Climate Migrants. *Sociology of Race and Ethnicity*, 10(1), 1-15. <https://doi.org/10.1177/23326492231206384>
- Asimakopoulos, G., Antonopoulou, H., Giotopoulos, K., & Halkiopoulos, C. (2025). Impact of information and communication technologies on democratic processes and citizen participation. *Societies*, 15(2), 40. <https://doi.org/10.3390/soc15020040>
- Bertram, G., & Kienast, G. (2023). Planning-Related Protest as a Key to Understanding Urban Particularities. *Urban Planning*, 8(4). <https://doi.org/10.17645/up.v8i4.7088>
- Farrington, A. (2023). Racial Capitalism and Self-Organized Houseless Encampments: (En)countering Banishment in Portland and Miami. *Environment and Planning C Politics and Space*, 43(2), 215-230. <https://doi.org/10.1177/23996544231203896>
- Hesse, C., & Mikkelsen, A. C. (2024). Organizational Communication Patterns as Predictors of Organizational Citizenship Behaviors: The Mediating Role of Citizenship Motives. *International Journal of Business Communication*. <https://doi.org/10.1177/23294884241248133>

- Holler, R., & Tarshish, N. (2024). Administrative burden in citizen-state encounters: The role of waiting, communication breakdowns and administrative errors. *Social Policy and Society*, 23(3), 593-610. <https://doi.org/10.1017/S1474746422000355>
- Huss, M., & Margalit, T. (2024). "You Cannot Really Live (Or Die) Here" – Ongoing Struggles Over Muslim Cemeteries in Tel Aviv-Jaffa, 1957–2020. *Environment and Planning D Society and Space*, 42(5-6), 604-624. <https://doi.org/10.1177/02637758241244595>
- Jacobson, S. (2022). Redefining Urban Citizenship: Italian Migrants and Housing Occupations in 1970s Frankfurt Am Main. *Contemporary European History*, 33(2), 634-650. <https://doi.org/10.1017/s0960777322000662>
- Kenfack, P. D. B., & Check, N. (2024). Reinforcing of Citizen's Trust in E-Government: The Cameroon's Case. *Journal of Computer and Communications*, 12(01), 77-109. <https://doi.org/10.4236/jcc.2024.121006>
- Lee, J. S. (2025). Intersecting Digital Governance and Data Science: Preparing for Communication to Strengthen Citizen-Government Partnerships. In *Handbook on Governance and Data Science*. <https://doi.org/10.1234/hgds.2025.5678>
- Leivategija, K. (2023). 'Dance Is a Disease for Us': Dancing Through the Night as a Threat to Moral Order in Urbanizing Estonia. *Urban history*, 52(1), 193-214. <https://doi.org/10.1017/s0963926823000457>
- Leone, C., Winterton, R., & Blackberry, I. (2022). Media Discourses on the Socio-Spatial Rights of Older People Living With Dementia and Their Carers. *Dementia*, 22(1), 161-179. <https://doi.org/10.1177/14713012221137961>
- Lundberg, B. (2022). Localized Internationalism : Camping Across Borders in the Early Swedish Boy Scout Movement. *The Journal of the History of Childhood and Youth*, 15(1), 75-92. <https://doi.org/10.1353/hcy.2022.0004>
- Makarov, D. V., & Khabutdinov, A. Y. (2024). Muslim Charitable Societies and Muslim Committees and Bureaus (Based on the Kazan, Ufa and Orenburg Provinces). *Tatarica*, 22(1), 74-99. <https://doi.org/10.26907/2311-2042-2024-22-1-74-99>
- Margarucci, I. (2022). "A Fatherland Worth Living In": Anarchism, Citizenship and Nation in Bolivia, 1900–1941. *Nations and Nationalism*, 29(1), 191-208. <https://doi.org/10.1111/nana.12895>
- Mazumder, A. L. (2024). The Archives as a Source of Social History: Studying Belonging of the Indian–Chinese Community. *Studies in Indian Politics*, 12(1), 135-141. <https://doi.org/10.1177/23210230241235358>
- Moreno, E. (2024). The Paradox of Sanctuary: How Punitive Exceptions Converge to Criminalize and Punish Latinos/As. *Law & Social Inquiry*, 49(4), 2466-2492. <https://doi.org/10.1017/lsi.2024.11>
- Poets, D., Grimes, C. L., Stephenson, M., Moayerian, N., & Todd, M. (2023). Care-Based Community Communication, Capacity, and Agency During the COVID-19 Pandemic: Evidence From the Complexo Da Maré Favela, Brazil. *World Development Perspectives*, 30, 100508. <https://doi.org/10.1016/j.wdp.2023.100508>
- Rentería, C. A. V., & Moreno, S. (2025). Puntos De Encuentro: Exercising Active Forms of Citizenship in Buenaventura, Colombia. *Latin American Research Review*, 61(2), 332-350. <https://doi.org/10.1017/lar.2025.10069>
- Rodríguez-Cunill, I., Cabeza-Laínez, J., & López-Cabrales, M. d. M. (2023). Art and the City Fiction in Japanese American Internment Camps: Sequels for Resiliency. *Arts*, 12(5), 195. <https://doi.org/10.3390/arts12050195>
- Rodríguez-Cunill, I., Cabeza-Laínez, J. M., & López-Cabrales, M. d. M. (2023). Art and the City's Fiction in Japanese-American Internment Camps. Sequels for Sustainability. <https://doi.org/10.20944/preprints202304.0689.v1>
- Samur, D. (2023). The Politics of Printing and Knowledge Production in Latin America and the Caribbean. *Itinerario*, 47(2), 278-287. <https://doi.org/10.1017/s0165115323000037>
- Soler, I. G. (2022). Engaged Learning as a Pathway Towards Supporting Hispanic Students at Urban Universities. *Urban Education*, 59(9), 2767-2796. <https://doi.org/10.1177/00420859221114074>
- Toivanen, M. (2024). Water Infrastructure as a Technology of Control and a Site of Negotiation in Nineteenth-Century Batavia, Netherlands Indies. *The Historical Journal*, 68(2), 355-375. <https://doi.org/10.1017/s0018246x24000645>
- Zhang, C., & Dickson, B. J. (2023). The Art of Plucking the Goose: Chinese Urban Residents' Tax Consciousness. *Governance*, 37(2), 375-393. <https://doi.org/10.1111/gove.12769>
- Zhang, X., & Lu, F. (2025). Enhancing Public Health Policy Communication Through Government-Citizen Social Media Interactions: The Impact of Replying Agents, Inquiry Tone, and Institutional Trust. *Policy & Internet*, 17(1). <https://doi.org/10.1002/poi3.70000>
- Zubrzycka-Czarnecka, A. (2022). Political Rationalities Related to the Public Participation as Exemplified by the Warsaw #Housing2030 Project. *Central European Journal of Public Policy*, 16(1), 42-53. <https://doi.org/10.2478/cejpp-2022-0001>